

ORAZ WYDAWNICTWA: DZIEŃ GRUDZIADZKI - GAZETA MORSKA - DZIEŃ BYDGOSKI - GAZETA GDAŃSKA
DZIEŃ KOCIEWSKI - DZIEŃ TCZEWSKI - DZIEŃ KUJAWSKI - GAZETA MOGILEŃSKARedakcja i Administracja: Toruń, ul. Bydgoska 56. — Telefony redakcyjne: 10-91 ogólny (czynny w dzień i w nocy), 10-92 sekretarz redakcji, 10-93 redaktor naczelny. Telefony administracyjne: 10-94 biuro administracji, 10-95 kierownik administracji, 17-48 filija miejska administracji.
Filija Administracji: Królowej Jadwigi nr. 1214, wejście od ul. Małe Garbary nr. 2. — Konto czekowe P. K. O. 160-318.

Senator Jerzy Barański wicemarszałkiem Senatu

Złożenie ślubowania przez nowego senatora z Pomorza, Tadeusza Seiba

Warszawa, 12. 12. (PAT) Dziś w po-
łudnie pod przewodnictwem marszałka
Prystora odbyło się plenarne posiedze-
nie Senatu. Po załatwieniu spraw for-
malnych oraz złożeniu ślubowania sen-
atorskiego przez ks. Kuchałę oraz p.
Tadeusza Seiba, Izba przystąpiła do wy-
boru wicemarszałka.

Zgłoszono kandydatury sen. Barań-
skiego, sen. Bobrowskiego i sen. Bniń-
skiego. W pierwszym głosowaniu gło-
sowało 87 senatorów. Ważnych głosów
oddano 81. Senator Bobrowski otrzy-
mał 33, Barański 26, Bniński 22 głosów.

Wobec takiego wyniku marszałek
zarządził głosowanie ściślejsze między
senatorem Bobrowskim i sen. Barań-
skim. W głosowaniu ściślejszym wy-
brany został wicemarszałkiem sen. Je-
rzy Barański, który otrzymał 46 gło-
sów, Bobrowski 37.

Zkoł Senat przystąpił do wyboru

Zmiany na wyższych stanowiskach w Min. W. R. i O. P.

Warszawa, 12. 12. (Tel. wł.) Jak się
dowiadujemy agencja „Iskra”, w związku
z objęciem resortu oświaty przez min.
Świętosławskiego spodziewane są w naj-
bliższym czasie zmiany na wyższych sta-
nowiskach w Ministerstwie W. R. i O. P.

Okolo 15.000 amnestionowanych powiększy rzeszę bezrobotnych

(o) Warszawa, 12. 12. (Tel. wł.) Biuro
Główne Funduszu Pracy wydało pilny
okólnik do wszystkich wojewódzkich
biur Funduszu Pracy, przypominający,
że w wyniku amnestii okolo 15.000 b.
więźniów znajdzie się bez środków do
życia i powiększy rzeszę bezrobotnych,
korzystających z Funduszu Pracy.

W związku z tem biuro główne Fun-
duszu Pracy poleca wojewódzkim biu-
rom roztoczyć opiekę nad b. więźniami,
nimo, że zasadniczo nie odpowiadają
oni kwalifikacjom osób, objętych dzia-
łalnością Funduszu Pracy.

Dziś w numerze:

ZEZNANIA ŚWIADKÓW W
PROCESIE WARSZAWSKIM DO-
BIEGAJA KOŃCA.

IZBY PRACY.
KTO BĘDZIE PREZYDENTEM
ZACHOŚŁOWACJI?

KULISY PROCESU CHORWA-
CICH KRÓLOBÓJCÓW.

W GDYNI ORGANIZUJE SIĘ
GOSPODARCZE ARCHIWUM
MORSKIE.

„GDYŃSKI MALISZ” PRZED
IŁDEM.

PEŁNA TABELA CIĄGNIENIA
TERJI.

komisji. Na propozycję marszałka po-
stanowiono wybrać 10 komisji: budże-
tową, złożoną z 25 członków, admini-
stracyjną z 20 członków, spraw zagra-
nicznych — 15 członków, wojskową —

10 członków, prawniczą — 20 członków,
gospodarczo-skarbową — 20 członków,
komunikacyjną, opieki społecznej i re-
gulaminową — 10 członków oraz oświa-
tową — 20 członków.

Nowy dyrektor naczelny B. G. K.

Oszczędności w kosztach handlowych preliminowano na rok 1936

(o) Warszawa, 12. 12. (Tel. wł.) Dziś
odbyło się pod przewodnictwem prezesa
Kozuchowskiego posiedzenie Rady Ban-
ku Gospodarstwa Krajowego, poświęco-
ne ustaleniu preliminarza kosztów han-
dlowych na rok 1936. We wszystkich
grupach wydatków uchwalono wprowa-
dzić szereg oszczędności, zaproponowa-
nych przez komisję Rady, złożoną z pp.

wiceministra Korsaka, dr. Piestrzyń-
skiego i inż. Piaseckiego.

Następnie Rada powołała na waku-
jące stanowisko naczelnego dyrektora
B. G. K. p. dr. Leona Barcza (był człon-
kiem dyrekcji B. G. K.), a na zastępców
dyr. Garbusińskiego i dr. Pawła Min-
kowskiego.

Posłowie i senatorowie pomorscy odbędą zjazd w Grudziądzu

Jak się dowiadujemy — w nadcho-
dzącą sobotę i niedzielę, 14 i 15 b. m.,
odbędzie się w Grudziądzu zjazd po-
słów i senatorów, należących do Par-
lamentarnej Grupy Regionalnej Pomor-
skiej. W zjeździe tym weźmie także u-
dział szereg wybitnych działaczy samo-
rządowych i społecznych. Na zjeździe
omówione zostaną sprawy organizacyj-
no - terenowe i gospodarczo - regional-
ne oraz program najbliższych prac par-
lamentarnych.

Przewidywane jest wygłoszenie sze-
regu referatów, jak:

referat p. posła Michałowskiego o
sprawach organizacyjno - terenowych,

referat prezydenta m. Grudziądza p.
Włodka pt. „Samorząd terytorjalny po-
morski i jego potrzeby”,

referat prezesa Pomorskiej Izby Rze-
mieśniczej p. Jakubowskiego i dyrekto-
ra tej Izby p. Biszofa na temat: „Rze-
miosło pomorskie i jego postulaty”,

referat p. senatora dr. Siudowskiego
o programie gospodarczo - regional-
nym,

referat p. posła Marchlewskiego o
programie prac parlamentarnych.

Uczestnicy zjazdu zwiędzą także o-
siedla robotnicze i ważniejsze ośrodki
przemysłowe w Grudziądzu.

Klucz sytuacji w rękach Rady Ligi Narodów Laval i Eden uważają misję swych rządów za ukończoną

Genewa 12. 12. (PAT) Dziś po południu
pod przewodnictwem Vasconcelosa, delegata
Portugalji, zebrał się komitet 18. Pierwszy
zabrał głos premier Laval, który podkreślił
że pomimo nieudania się poprzedniej próby
załagodzenia zatargu włosko-abisyńskiego,
akcja pojednawcza należąca do obowiązków
Ligi Narodów nie została poniechana. Prem-
jer Laval omówił dalej usiłowania Francji
i Anglii nad stworzeniem podstaw do
wszczęcia pojednawczych rokowań, czego
wynikiem były ostatnie propozycje paryskie.
Premjer oświadczył, że rządy włoski i abis-
yński zostały powiadomione o sugestjach
francusko-angielskich, które niebawem bę-
dą również zakomunikowane Radzie Ligi
Narodów. Rola Francji i Anglii jest obecnie
zakończona i jest rzeczą Ligi Narodów za-
decydować, co ma być dokonane.

Po premierze Lavalu przemówił minister
Eden. Mówiąc o projektach paryskich, mini-
ster Eden zaznaczył, że propozycje te nie są
ani ostateczne, ani nienaruszalne. Każde
rozwiązanie musi uzyskać zgodę Ligi Naro-

dów oraz obu stron, znajdujących się w za-
targu. Minister Eden wypowiedział się za
zwolaniem Rady Ligi w najszybszym termi-
nie. Rzeczą tego organu będzie znalezienie
odpowiedniej w danych warunkach proce-
dury.

Następnie delegat RP. przy Lidze Naro-
dów minister Komarnicki oświadczył, że w-
obec powyższych deklaracji powstała nowa

sytuacja i dlatego wstrzymuje się od wypo-
wiedzenia się co do istoty zagadnienia. O-
świadczenia premjera Lavala i ministra E-
dena zmuszają do daleko idących ostrożno-
ści i narzucają obowiązek wstrzymania się
od jakiegokolwiek aktu, który mógłby wkró-
cić w kompetencje jedynego czynnika po-
wołanego do wypowiedzenia się co do istoty
zagadnienia, a więc Rady Ligi Narodów.

Negus odrzuca projekt francusko-angielski

Paryż, 12. 12. (PAT) Cesarz Abisynji
Haile Selassie odrzucił propozycje fran-
cusko-brytyjskie.

W wywiadzie z przedstawicielem
Havasa Haile Selassie oświadczył: Rząd
abisyński musi przypomnieć swe oś-
wiadczenie z dnia 8 października: „Abis-
ynja nigdy nie dążyła i nie dąży do
wojny, ale jesteśmy zmuszeni bronić na-
szej ziemi, której granice zostały po-

gwałcone przez Włochów. Abisynja w
czasie konferencji paryskiej i obrad ko-
mitetu 5-ciu zgodziła się na wszelkie
ustępstwa, jakie można było pogodzić
z jej godnością. Abisynja pragnęła uni-
knąć napaści ze strony Włoch, pomimo
to została zatakowana. Nie możemy u-
stąpić przed gwałtem, którego nie spro-
wokowaliśmy, ponieważ byłoby to rów-
noznaczne z przyznaniem nagrody na-
pastnikowi.

Przed złożeniem ciała Marszałka do trumny metalowej

Kraków 12. 12. (PAT) W dniu 22 grudnia
br. trumna kryształowa w której spoczywają
zwłoki śp. Marszałka Józefa Piłsudskiego
zostanie złożona do trumny metalowej celem
późniejszego umieszczenia jej w sarkofagu
krypty pod „wieżą srebrnych dzwonów” na
Wawelu.

Do dnia 22 bm. zwiedzanie krypty św. Le-
onarda na Wawelu odbywa się normalnie
w ustalonych godzinach. Po 22 bm. zwieź-
nie krypty odbywać się będzie w godzinach
przeznaczonych na zwiedzanie grobów kró-
lewskich.

Imieniny p. Marszałkowej Piłsudskiej

Warszawa, 12. 12. (PAT) Z okazji
imienin pani Marszałkowej Aleksandry
Piłsudskiej przybyli dziś do Belwederu
i wpisali się do specjalnej księgi człon-
kowe Rządu z p. premierem Kościłkow-
skim, przedstawicielami Senatu i Sejmu,
generalicją, przedstawicielami szeregu or-
ganizacji i stowarzyszeń, delegacje
szkół oraz szereg osób z pośród społe-
czeństwa.

Niezwykła śmierć fordanserki w garsonierze lwowskiego przemysłowca

(o) Lwów, 12. 12. (Tel. wł.) W tajemni-
czych okolicznościach zmarła tu dziś
nad ranem w garsonierze znanego prze-
mysłowca Pankowa tancerka parketowa
Hanka Bretsznajderówna.

Znaleziono ją ranem w wannie wy-
pełnionej wodą. Głowa jej znajdowała
się pod wodą i śmierć nastąpiła prawdo-
podobnie wskutek utonięcia.

Obok wanny leżał nieprzytomny Pan-
kow, który — po odzyskaniu przytomno-
ści — wyjaśnił, że oboje z fordanserką
wypili bardzo dużo alkoholu i skutkiem
tego nie może sobie przypomnieć, w ja-
kich okolicznościach nastąpiła śmierć
Bretsznajderówny.

Zeznania świadków w procesie warszawskim dobiegają końca

Potwierdziły one w całej rozciągłości akt oskarżenia

Warszawa, 12. 12. (PAT) Dzisiejsze posiedzenie Sądu Okręgowego w sprawie o zabójstwo śp. min. Pierackiego rozpoczęło się o godz. 10.50. Sąd przystąpił do dalszego badania świadków.

Jako pierwszy zeznaje zastępca naczelnika urzędu śledczego w Warszawie, komisarz **Tadeusz Banko**. 18 czerwca 1933/34 świadek otrzymał telefoniczną wiadomość z komisariatu, że zgłosił się tam jakiś mężczyzna i zameldował o zniknięciu ze schroniska przy ul. Wolskiej 42 tajemniczego mieszkańca tego schroniska, który pozostał teczka. Świadek polecił aspirantowi Subenowi przeprowadzić dochodzenia na miejscu.

Na pytanie prok. Żeleńskiego świadek

podaje, że od czerwca do listopada 1931 r. policja warszawska korzystała z informacji studenta ukraińskiego **Jerzego Dutki**, dotyczących działalności przebywających w Warszawie studentów ukraińskich. Początkowo informacje tego konfidenta były ścisłe, później jednak został on zwolniony. Stwierdzono bowiem z jego strony usiłowanie prowokacji. Mianowicie niejaki Mycko, Ukrainiec, zameldował policji, że Dutko zwrócił się do niego o dostarczenie dwóch bomb na cele OUN. Następnie świadek podaje nazwiska ówczesnych działaczy ukraińskich w Warszawie: Czernyńskiego, Długopolskiego, niejaki Sereński i innych. Byli oni zamieszani w organizowanie na uniwersytecie t. zw. „piątek”.

Miał po temu swoje przyczyny, nie związane z morderstwem min. Pierackiego. Jakżeż można przypuszczać, aby wódz, głowa partii, chciał uprzedzić i zagrozić o godz. 2-giej ministrowi, że jeżeli go nie przyjmie, to będzie w poniedziałek „zapóźno”. Zamach był popełniony o godzinie 3.30. Jakżeż można w półtorej godziny zmontować zamach lub odwołać wykonanie zamachu? Żałuję, że nie mogę poprzeć wniosku p. adw. Hankiewicza, jakkolwiek uważam, że obrona powinna mieć jaknajszersze uprawnienia. Muszę jednak zaprotestować przeciwko tego rodzaju wnioskowi i wobec bezcelowości wszystkich tych pytań, muszę również zaprotestować przeciwko temu, gdyż nie widzę racji ciągłego podnoszenia tego tumanu wątpliwości, skoro on musi opaść po każdym pytaniu i po każdym świadku.

Następnie przewodniczący ogłosił postanowienie, mocą którego sąd oddalił wniosek obrony o wezwanie świadka Sitkowskiego, ponieważ okoliczność, na którą ma być świadek wezwany, niema znaczenia dla sprawy i nie może mieć wpływu na treść wyroku.

Sąd odstępuje od przesłuchania 30 świadków

Następnie na polecenie przewodniczącego, protokolant Bielski komunikuje, iż z pośród wezwanych na rozprawę nie stawilo się 30 świadków. Szeregowi świadków we-

Szczegółowy arestowania Łebeda w Swinemünde

Dłuższe zeznanie złożył konsul R. P. w Szczecinie Sztark, który podał szczegóły zatrzymania osk. Łebeda przez policję niemiecką w Swinemünde, po przybyciu jego z Gdańska statkiem „Preussen”. Świadek był obecny przy arestowaniu Łebeda, który miał na sobie czarny ceratowy płaszcz i kapelusz ze znakiem firmy Lauer w Warszawie. Łebed posiadał również teczka brązową silnie wypchaną. Skyba-Łebed rozmawiał ze świadkiem najpierw po polsku a potem po ukraińsku. Podał, że jedzie do Berlina do krewnych.

Policja niemiecka dokonała osobistej rewizji u Łebeda, przyczem znaleziono list bez koperty pisany po polsku ręką kobiecą. W liście tym osoba, której nieczytelny podpis umieszczony był na końcu, stawiała adresatowi zarzuty, że ją stale zwodził. Był tam ustęp tej treści: „Pisałeś, że stoisz przed przelomowym aktem, który zadecyduje o twoim losie”. W pewnej chwili Skyba zwrócił się do świadka Sztarka zapytaniem, czy jest Niemcem, gdyż chciałby pomówić w cztery oczy. Świadek wskazał na komisarza policji niemieckiej Opitza, z którym Skyba odbył rozmowę w osobnym pokoju. Opitz oświadczył następnie świadkowi, że

SPECIAL CENA ZŁ. 248
TELEFUNKEN
MISTRZ TONU / PRECYZJI / FORMY

zwania nie mogły być doręczone z powodu braku adresów, inni zaś złożyli podania o uznanie ich nieobecności za usprawiedliwioną.

W sprawie tej zabierali głos prokuratorzy i obrońcy, poczem o godz. 12 sąd udał się na naradę.

Po naradzie przewodniczący ogłosił następujące postanowienie: „Sąd Okręgowy po wysłuchaniu referatu protokolanta i głosów stron postanowił: Niestawiennictwo świadków **Romana Goldszteina**, **Józefa Kuckówny** i **Eugenjusza Onyszczyka** wobec niemożności ustalenia ich adresów, — **Janiny Kroepfelowej** i **Heljodora Sztarka** — wobec zamieszkania zagranicą, — **Alojzego Brachla** — wobec śmierci, — **Wandy Szymańskiej** wobec choroby — uznać za usprawiedliwione, niestawiennictwo pozostałych świadków z powodu zamieszkiwania w innym okręgu sądowym i znacznej odległości miejsca ich zamieszkania od Warszawy — uznać również za usprawiedliwione i w związku z tem wobec zachodzących warunków, przewidzianych w art. 340 K. P. K. i braku jakiegokolwiek bezpośredniej potrzeby przesłuchania ich na rozprawie, Sąd Okręgowy postanowił zeznania wszystkich tych świadków, złożone przez nich w dochodzeniu prokuratorskim i w śledztwie, odczytać.

Zkolei sąd przystępuje do odczytania złożonych w śledztwie zeznań świadków nieobecnych. Pierwsze z odczytanych zeznań dotyczyły zakupów chemikaliów, czynnionych przez **Karpyca** dla jego krakowskiego laboratorium. Były one naogół bardzo zwięzłe i wykazały, że **Karpynek** zaopatrywał się w materiały potrzebne do wyrobu środków wybuchowych.

Obniżka ubezpieczeń od ognia

Warszawa, 12. 12. (PAT) Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych obniżył składki w przymusowym ubezpieczeniu nieruchomości od ognia o 20 procent dla województw wschodnich, a dla pozostałych o 15 procent.

Niezależnie od tego zakład prowadzi akcję umorzeniową, rozłożoną na lat 3, przeznaczając na ten cel 32 miliony zł. Akcja ta obejmuje składki zaległe do 1833 r. włącznie.

Członkowie Stronnictwa Narodowego skazani za zabójstwo komendanta „Strzelca”

(o) **Mogilno**, 12. 12. (Tel. wł.) Sąd Okręgowy w Gnieźnie na sesji wyjazdowej w Mogilnie rozpatrywał sprawę o zabójstwo dokonane przez członków Stronnictwa Narodowego na osobie komendanta Związku Strzeleckiego w Wójcynie, ś. p. **Jabłońskiego**.

Sąd po przeprowadzeniu wizji lokalnej na miejscu oraz po rozprawie wydał wyrok, skazujący oskarżonych **Tomaszewskiego** i **Frankowskiego** na 2 lata więzienia a **Niklewskiego** na 1 i pół roku więzienia.

Samobójstwo kapitana 11 p. p.

(o) **Tarnowska Góra**, 12. 12. (Tel. wł.) Wystrzałem z rewolweru odebrał sobie życie kapitan 11 pp. ś. p. **Michał Poręba**, lat 38, osierocając żonę i dwoje dzieci. Przyczyna samobójstwa nieznana.

Starcia bezrobotnych z policją

(o) **Krotoszyn**, 12. 12. (Tel. wł.) Miały tu miejsce demonstracje bezrobotnych. Tłum bezrobotnych zaatakował skonsygnowany oddział policji, który dla rozproszenia demonstrantów użyć musiał bagnatów. Dwie osoby są rane.

Minister Pieracki prowadził regularny tryb życia

Następnie zeznawał świadek **Jerzy Stawicki**, sekretarz ministra spraw wewn. Na pytania przewodniczącego, świadek podaje, że śp. min. Pieracki piastował stanowisko ministra spraw wewn. od 27 czerwca 1931 r. Minister prowadził tryb życia bardzo regularny. Z domu wychodził zwykle przed godz. 9 i pieszko szedł do Ministerstwa. Po skończonym urzędowaniu wyjeżdżał z Ministerstwa o godz. 3 i udawał się do klubu przy ul. Foksał. Po obiedzie jechał albo do Ministerstwa, albo do domu, albo czasami do kawiarni Europejskiej, gdzie bywał też czasem wieczorem.

W dniu zabójstwa min. Pieracki wyjechał z Ministerstwa o godz. 15.10 lub 15.15; do klubu pojechał sam. Świadek dowiedział się o zabójstwie ministra przed godz. 4, będąc na mieście.

Na pytanie obrony świadek podaje, że w dniu zabójstwa ministra koło godz. 14 odbierał telefon od działacza młodych narodowców **dr. Mosdorfa**, który prosił o audjencję u ministra jeszcze tego samego dnia. Gdy świadek powiedział do Mosdorfa, że ze względu na jazdę wojewodów minister jest zajęty i audjencja może się odbyć dopiero w poniedziałek lub we wtorek następnego tygodnia, Mosdorf oświadczył,

że to będzie zapóźno. Na pytanie adw. Pawenckiego, czy Mosdorf mówił, że będzie zapóźno po godz. 15, świadek odpowiada przecząco.

Adw. **Hankiewicz** wnosi o odczytanie zawartej w aktach sprawy relacji policyjnej, dotyczącej osoby **Mosdorfa**. Sąd nie uwzględnił tego wniosku z uwagi na to, iż okoliczność ta niema żadnego znaczenia dla sprawy. Prok. **Żeleński** wnosi o ponowne przesłuchanie znajdującego się na sali świadka komisarza **Banki**. Sąd uwzględnił wniosek prokuratora, poczem świadek **Banko** na pytanie prokuratora podaje, że obóz, którego Mosdorf był jednym z przywódców, wydawał dziennik „Sztafeta”. Na kilka dni przed 15 czerwca 1934 r. drukarnia, gdzie wydawana była „Sztafeta”, została zamknięta na skutek zarządzenia komisariatu Rządu m. st. Warszawy i „Sztafeta” przestała wychodzić.

Obronca **Hankiewicz** w związku z zeznaniami świadka **Stawickiego** wnosi o dopuszczenie dowodu ze świadka insp. policji **Sitkowskiego** na okoliczność, że w dniu 15 czerwca po zabójstwie min. Pierackiego **dr. Mosdorf** zniknął z Warszawy i że dotychczas miejsce jego zamieszkania jest policji nieznane.

Oskarżenie opiera się na wyraźnych i mocnych dowodach

Prok. **Rudnicki**: Proszę Sąd! Koło tej kwestji Mosdorfa i ONR. ciągle obraca się cały szereg pytań. Wytworzył się stąd wir, którego centralnym punktem jest Mosdorf. Kwestja telefonu Mosdorfa, którą jeszcze poruszę w swej mowie oskarżycielskiej, była brana przez władze śledcze pod uwagę. Ale wrócić do pierwotnego punktu i twierdzić, że całe śledztwo jest zbudowane na wstążeczce, znalezionej w palcie w domu przy ul. Okólnik i wskutek tego jest oparte na niesłychanie wątpliwym podstawie i przewód sądowy może dać wynik wręcz odmienny od tezy aktu oskarżenia, jest naprawdę, mojem zdaniem, bezpodstawne.

To nie jest sprawa poszlakowa, to jest sprawa wyraźnych i mocnych dowodów.

Dziś twierdzić, że ktoś inny popełnił zamach, że zamach wyszedł z innych sfer i przytaczać jako dowód, że jeden oficer policji w kieszeni palta zabójcy znalazł trochę tytoniu, którego istotnie nie było, a jeszcze inny urzędnik odebrał telefon od Mosdorfa i z tych drobnych sprzeczności, nieścisłości i faktów, które okazały się bez znaczenia, wysunąć bardzo daleko idące wnioski, naprawdę jest bezcelowe. My nie operamy się na tem. Jeżeli chodzi o to, jak się śledztwo rozwijało, to niechaj będzie ustalone, że Mosdorf tego dnia znikł.

Nasz nowy odcinek powieściowy

Już jutro rozpoczniemy druk czegoś zupełnie nowego. Nie będzie to ani **Marczyński**, ani **Romański** ani też jakaś pusta sensacja, ale ktoś dotąd zupełnie nieznany, ktoś, kogo Szanowni Czytelnicy dopiero będą mogli poznać, bo w tem, co pisać będzie, znajduje go całego bez reszty. W tych codziennych odcinkach, pisanych krwią i potem odbija się cała dusza prostego, ale czującego i myślącego człowieka.

Są to pamiętniki — pamiętniki z wojny światowej, niewoli angielskiej i wojny polsko-bolszewickiej, napisane nie przez oficera, ale przez zwykłego szeregowca.

Ci, którzy wojnę przeżyli, chętnie przypomną sobie dawne przeżycia, skontrolują, o ile były one podobne do tych, jakie pamiętnik przedstawia. Młodzi z przyjemnością i pożytkiem dowiedzą się, jak to było na tej największej i najokropniejszej w dziejach ludzkości wojnie. Wszyscy dowiedzą się, co czuł, co przeżywał, co myślał zwykły, prosty żołnierz, jakim okiem patrzył on na dzieło straszliwego zniszczenia i co przytem myślał o Bogu i ludziach, o swych przełożonych i tym szarym żołnierzu. Z tego też względu pamiętniki są ciekawym i cennym materiałem dla socjologa i psychologa.

Ci, którzy w powieściach szukają przede wszystkim prawdy, i z tego stanowiska oceniają ich wartość (a jest spora liczba takich), znajdują w tym odcinku to, czego szukają, bo pamiętniki, a raczej powieść w rodzaju ostawionego **Remarque'a**: „Na Zachodzie bez zmian”, dają nam rzeczywisty o-

braz, pełen prawdy i realizmu, szarpającego nieraz nerwami, a jednak nieprzygniatającego, bo liczne są również sceny, pełne zdrowego i szeroko roześmianego humoru.

Pamiętniki te drukujemy bez zasadniczych zmian z wszelkimi właściwościami barwnego i dosadnego stylu, niepozabawione-

kę frontowego żołnierza.

Ale kto jest autorem tych arcyciekawych pamiętników? Jest nim skromny i cichy kolejarz z Pruszcza - **Bagienicy** — p. **Jan Mazurkiewicz**, syn wsi pomorskiej, wychowany w ciężkiej pracy dla zdobycia kawałka chleba, potem tułacz po fabrykach Ber-

P. Jan Mazurkiewicz, kolejarz pomorski z Pruszcza-Bagienicy, którego wspomnienia z wojny światowej zaczynamy drukować już jutro, w otoczeniu rodziny.

go jednak pewnych usterek w składni, które pozostawiamy niezmiennymi dla lepszego oddania psychiki autora. Pozostawiamy również wszystkie (prawie) myśli, które obecnie mogą się wydać nieraz zbyt śmiało, a które jednak tak dobrze obrazują psychi-

lina, **Westfalji** i **Nadranji**, a obecnie kierownik pociągu, szczęśliwy małżonek i ojciec sześciorga dzieci.

A więc już jutro zamieścimy pierwszy odcinek tego niezwykłego pamiętnika wojennego.

H

40852 lekarzy polskich i zagranicznych potwierdziło pisemnie, że gwarantowanie wolna od kofeiny kawa Hag jest dobrodziejstwem w tych wszystkich przypadkach, kiedy bezsenność, bicie serca i inne objawy nakazują wystrzeganie się kofeiny. Kawa Hag jest to prawdziwa kawa z plantacji wysokogórskich, zestawiona fachowo z najprzedniejszych gatunków kawy. Jedynie kofeina, ten niepożądany, pod-

A

niecający składnik, został z ziarna tej kawy usunięty i to najlepszym z dotąd znanych, opatentowanym sposobem (Polskie Patenty Nr. 1048 i 19401). Kawa Hag jest zatem nie tylko dobrodziejstwem dla osób o wrażliwym organizmie — rozkoszują się nią też najwybredniejsi smakosze. Słusznie zauważył pewien lekarz, że kawa Hag jest błogosławieństwem dla ludzkości.

G

Kawa Hag chroni serce i nerwy!

Izby Pracy

Zapowiedziane w jednym z pierwszych oświadczeń rządu premiera Kościalskiego powołanie Izby Pracy przybiera obecnie konkretne formy. Ministerstwo Opieki Społecznej przystąpiło bowiem do opracowania projektu, który zostanie wkrótce przedstawiony Radzie Ministrów, a następnie wejdzie pod obrady Sejmu.

Projekt ten w toku opracowywania ulegać będzie bezwzględnie najrozmaitszym zmianom tembardziej, że po przygotowaniu projektu w Ministerstwie, będzie on rozesyłany do zaopiniowania związkom zawodowym. Sejm z pewnością również zechce swoje poprawki wprowadzić, trudno więc jest mówić już dzisiaj konkretnie, jaki będzie tekst ustawy, a więc jaki skład, zakres działania i kompetencje Izby Pracy.

W każdym razie powołanie Izby Pracy jest już sprawą najbliższej przyszłości, należy przewidywać, że wejdzie ona pod obrady Sejmu jeszcze w czasie obecnej sesji.

Sfery robotnicze i pracownicze przywiązują wielką wagę do tego zagadnienia, wysuwają jednak różne konkretne dezyderaty.

Obawiają się przede wszystkim, żeby Izby Pracy nie godziły w jakiegokolwiek formie w istnienie samodzielnego ruchu zawodowego, skupiającego się w związkach zawodowych, wychodząc z założenia, że ustawowy samorząd pracy nigdy nie zastąpi żywotnej inicjatywy wolnego ruchu zawodowego.

Obawy te są z pewnością zbyt czyste. Nie ulega wątpliwości, że sprawa powołania Izby Pracy według projektu rządowego nie wiąże się w żadnej mierze z odebraniem swobody działania związkom zawodowym lub narzucenia im przymusowych form organizacyjnych. Obowiązująca u nas ustawa o związkach zawodowych będzie stanowiła podstawę przy tworzeniu Izby Pracy.

Natomiast samo istnienie i działalność Izby Pracy nie będzie również przeszkadzało pracy organizacji zawodowych, tak, jak istnienie Izby Przemysłowo-Handlowych nie ogranicza działalności związków pracodawców, przeciwnie z pewnością do zadań Izby Pracy będzie należała współpraca ze związkami zawodowymi, pomoc związkom w sensie podnoszenia poziomu ich działalności, zbieranie danych statystycznych o pracy związków zawodowych, opracowywanie ich ewidencji (obecnie Ministerstwo Opieki Społecznej wydaje stale rocznik związków zawodowych).

Zakres działania Izby Pracy może być szerszy lub węższy. Ogólnie jednak można nakreślić zgóry pewne ramy, w jakich będzie się on mieścił.

Będą to więc z jednej strony powstałe z inicjatywy Izby Pracy, zgłaszanie projektów ustaw, rozporządzeń i różnych przepisów, regulujących w praktyce sytuację pracowników i robotników. Izby będą mogły zakładać, prowadzić, nadzorować lub też współpracować z działalnością różnych instytucji kulturalno-oświatowych, szkół zawodowych oraz dokształcających, instytutów badawczych, bibliotek, czytelni itp.

Obok tego zaś Izby będą miały szereg zadań, zleconych im przez Rząd i zawartych w ustawach i rozporządzeniach już istniejących — przy odpowiednim ich uzupełnieniu — czy też w drodze specjalnych rozporządzeń.

Izby będą więc wydawały opinie, co do projektów ustaw, rozporządzeń i dawnych przepisów w zakresie zagadnień pracy, tam, gdzie dziś przewidziane są tylko Izby Przemysłowo-Handlowe i Rolnicze, lub tylko związki zawodowe i żaden z tych przepisów nie bę-

dzie mógł być wydany bez opinii Izby Pracy.

Izbowi może być przekazany szereg czynności, jak opracowanie nadzoru lub wykonywanie zadań, powierzonych dotychczas organowi władzy państwowej, lub samorządowej, udział w organach koleżeńskich instytucji publicznych, państwowych, samorządowych, czy innych, jednym słowem przejęcie przez samorząd pracy czynności, wykonywanych dotychczas przez czynniki oficjalne, lub też ewentualnie przez związki zawodowe.

Możnaby więc dla przykładu podnieść, że Izby mogłyby wybierać ławników do sądów pracy i sądów okręgowych, przygotowywać listy kandydatów na asystentów inspekcyjnych, sprawować nadzór nad społecznymi biurami pośrednictwa pracy, przejąć rozdział sum na akcje kulturalno-oświatowe, powstałych z kar, nakładanych na robotników w zakładach pracy, desygnować członków do Komisji Rozjemczych rolnych, czy przemysłowych w tych wypadkach, gdy zamiast związków zawo-

dowych wyznacza ich Rząd itp.

Nie ulega zresztą wątpliwości, że zakres działania Izby Pracy, nawet gdyby narazie nie był zbyt szeroki, stopniowo z konieczności będzie się rozszerzał, samo życie bowiem wysunie tu szereg zagadnień.

Obok jednak zakresu działalności i kompetencji Izby Pracy, dla związków zawodowych ważny jest skład Izby i formy ich powoływania. Związki chciałyby widzieć w Izbach członków jedynie z wyborów, a nie z nominacji.

Należy przewidywać, że jeśli nawet nominacje będą, liczba ich nie może być duża i nominacji nie będą mogli swymi głosami majoryzować opinii członków z wyboru.

Powołanie Izby Pracy będzie w każdym wypadku doniosłym pociągnięciem Rządu, ważny jest bowiem sam fakt zaistnienia samorządu światła pracy, kwestję zaś jego pełniejszego czy węższego zakresu działania, lepszej lub gorszej ordynacji wyborczej łatwiej już będzie później stopniowo regulować.

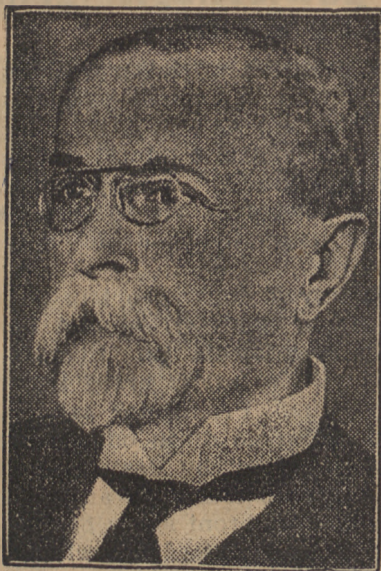
Kto będzie prezydentem Czechosłowacji?

Masaryk i Benesz — Po ośmiu latach prezydentury. — Pakt z Z. S. R. R. i konkordat z Watykanem — 14 stronnictw politycznych — Agrariusze wrogami Benesza — Katolicy językiem u wagi — Trzy punkty niepopularności Benesza.

(Korespondencja własna)

Praga, w grudniu

Wczoraj depeze z Pragi doniosły o podaniu się do dymisji gabinetu czechosłowackiego premiera Milana Hodža. Dymisja ta powstała na tle rezygnacji prof. Masaryka z fotelu prezydenckiego i — co ważniejsze — wyboru na stanowisko głowy państwa Benesza.

Masaryk

Chęć ustąpienia ze swego stanowiska nie jest nowa u Masaryka. Została wysunięta już w r. 1927, kiedy kończyła się druga kadencja prezydenta. Już wtedy chciał usunąć się z życia politycznego i poświęcić się całkowicie nauce.

Nasuwa się pytanie, z jakiej racji minister Benesz gra w tej sprawie główną rolę? Odpowiedź jest prosta. Wystarczy przytoczyć sobie, że dr. Benesz był uczniem, a potem asystentem profesora Masaryka. Kilkadziesiąt lat ścisłej współpracy naukowej i politycznej i to nieraz w bardzo trudnych warunkach złożyło się na stosunek między Masarykiem a Beneszem. Jest w nim nie tylko szacunek ucznia dla profesora i sympatia profesora dla ucznia, ale jest także przyjaźń tego rodzaju, jaką wytwarza wspólna dola i niedola.

Teraz, po ośmiu latach, prezydent Masaryk znów postawił na porządku dziennym kwestję swej rezygnacji, ale jednocześnie z

tem i warunek: obiór Benesza. Uczynił to nie ze względu na swoje zdrowie, ale dlatego, że poprawiły się szanse elekcji Benesza. Przyczynił się do tego pakt z Z. S. R. R. i konkordat z Watykanem. W ten sposób pozyskano poparcie komunistów i stronnictw katolickich. Większe znaczenie ma w tym wypadku konkordat. Dzięki niemu arcybiskup Karpas został mianowany kardynałem, dobra kościelne, które w r. 1918 przeszły pod zarząd państwowy, wracają do dawnego właściciela, oraz granice diecezjalne pokrywają się teraz z granicami państwa. Ma to też znaczenie i dla naszej mniejszości cieszyńskiej, bowiem dotychczas mianował tam proboszczów biskup wrocławski, a więc niemiecki. Przygrywką zaś do konkordatu był praski zjazd katolicki.

Jednak i teraz nie uzyskał prezydent Masaryk zgody na obiór Benesza. Przyczyny są tu dwojakie. Polityka rządu czechosłowackiego jest bardzo trudna, ponieważ w sejmie znajduje się 14 stronnictw politycznych, które podzieliły między siebie 300 mandatów. Najsilniejsze z nich ma 45, najsłabsze 6 mandatów. Czechosłowackie stronnictwa mają 195 mandatów, komuniści 30, partje niemieckie 66 i Węgrzy 9. Koalicja rządowa posiada 161 mandatów. Jednakże czechosłowaccy agrariusze, należący do koalicji i prezentujący 45 mandatów, nie zgadzają się na kandydaturę dr. Benesza, ponieważ mają swoich poważnych kontrkandydatów, jak Hodža czy Malyperta. Aby dr. Benesz mógł uzyskać kwalifikowaną większość, nie naruszając przytem równowagi parlamentarnej i nie rozbijając koalicji rządowej, należy ze wszystkimi stronnictwami przeprowadzić rozmowy, każdemu dać jakieś koncesje polityczne, doprowadzić do kompromisu. Oprócz agrariuszy, duże trudności wylaniają się z samego faktu istnienia w sejmie stronnictwa hitlerowskiego z 44 mandatami. W każdym razie językiem u wagi będą stronnictwa katolickie w sile 55 mandatów.

Czescy katolicy odnoszą się niechętnie do Benesza ze względu na duże różnice w polityce społecznej, Słowacy — to znaczy ks. Hlinka wraz z posłami polskim i karpato-ruskim, są z natury rzeczy w ostrej opozycji, Niemcy i Węgrzy są także przeciwko Beneszowi, choć odgrywiają już mniejszą

rolę. Opozycja katolików jest tak silna, że ani konkordat, ani kapelusze kardynalski Karpasza jej nie przemogły. Jednakże rządowi zależy na pozyskaniu tych stronnictw, tembardziej, że próba stworzenia frontu socjalistyczno-komunistycznego całkowicie zawiodła. Mówi się więc nawet o tak daleko idących koncesjach politycznych, jak oddanie hlinkowcom teki oświaty.

Zródłem sprzeciwów przeciwko Beneszowi jest jego niepopularność, którą można streścić w trzech punktach: 1-o opozycja przeciwko jego polityce zagranicznej, czy to

Benesz

w stosunku do Polski, Z. S. R. R., a nawet w stosunku do małej Ententy, Francji i Niemiec; 2-o czechosłowacki społeczeństwo jest czule na punkcie demokracji, a wszyscy rozumieją, że dr. Benesz, jako minister, zajmuje stanowisko wyjątkowe, w dużym stopniu niezależne od parlamentu, oparte natomiast na autorytecie Masaryka i 3-o każdy wie, że w Genewie, czy w Paryżu dr. Benesz ma większe znaczenie jako pan Benesz, niż jako czechosłowacki minister spraw zagranicznych. Jest to wynikiem jego stosunków osobistych i poparcia przez francuskich masonów. To też znaczenie Czechosłowacji w polityce międzynarodowej jest większe, niż mogłoby być jako państwa. W ten sposób minister Benesz ma jakgdyby monopol na czechosłowacką politykę zagraniczną, bowiem jego ustąpienie może wywołać niepożądane i nieprzyjemne dla Czechosłowacji komplikacje.

J. M.

Kulisy procesu chorwackich królobójców

Francja obawia się terrorystów

Trzynastego miesiąca temu, król Jugosławii, Aleksander, padł pod kulami chorwackiego terrorysty.

Dnia 9 października, o godzinie czwartej popołudniu, monarcha wylądował w Marsylii, gdzie oczekiwał go francuski minister spraw zagranicznych, Louis Barthou. Gdy automobil królewski przejeżdżał przed ogrodem „de la Bourse”, z tłumem publiczności wybił nagle człowiek, liczący około 40 lat i, zanim policja mogła się zorientować, wskoczył na stopień samochodu, oddając kilka strzałów z rewolweru. Kule trafiły króla Aleksandra, ministra Barthou i generała Georges, siedzącego naprzeciw monarchy. W kilka sekund później, dwóch agentów policji zastrzeliło mordercę.

Król Aleksander, przewlezionej do prefektury, zmarł niebawem. Otrzymał on dwa strzały, z których jeden w kregosłup był śmiertelnym. Minister Barthou wyznał ducha w szpitalu, mimo transfuzji krwi, która przyszła zapóźno. General Georges wreszcie, został ciężko ranny i życia jego zagrażało niebezpieczeństwo.

Zamach ten pochłonął jeszcze kilka innych ofiar, bo w pierwszej chwili zamieszania, policja strzelała na wszystkie strony. Dwie kobiety zostały zabite, a siedem osób odniosło ciężkie rany od kul policjantów.

Królobójca, który zmarł o godzinie ósmej wieczorem bez odzyskania przytomności, miał przy sobie fałszywy paszport na imię Piotra Kelemana; później okazało się, że był to Dymitry Velitschko, urodzony 19 października 1897 w Kamenicy (Bułgaria). Należał on od roku 1922 do tajnej organizacji rewolucyjnej, t. zw. ORIM. W roku 1924 Velitschko zastrzelił posła komunistycznego w Sofji i został skazany na śmierć, lecz uratowała go amnestja. Sześć lat później spiskowiec zabił terrorystę macedońskiego i został skazany na dożywotnie więzienie. Tym razem udało mu się uciec z Bułgarii...

Sledztwo wykazało, że Velitschko powziął projekt zamachu na króla Aleksandra we wrześniu 1934. W tym czasie organizacja „ustaszi” kroackich miała swą siedzibę na Węgrzech, na folwarku Janka-Puszta. Tutaj wylosowano trzech ludzi, którzy mieli asystować Velitschkowi w jego zbrodniem przedsięwzięciu. Byli to Pospischil, Kralj i Raicz.

Spiskowcy udali się do Zurychu, gdzie oczekiwał ich niejaki Kwaternik, który doręczył im rozkaz najwyższego szefa organizacji, Pawelicza: „Spełnić bez szemrania wszystko, co będzie wam nakazane przez Kwaternika”.

Doktor Ante Pawelicz, były adwokat z Belgradu, zasądzony zaocznie na śmierć w roku 1929, mieszkający od dłuższego czasu we Włoszech i dysponujący stamtąd swymi bojówkami. On wymyślił cały plan zamachu na króla Aleksandra i według jego instrukcji rozwinął się dramat, który miał zakończyć się tak tragicznie.

28 września spiskowcy znajdują się na dworcu w Zurychu. Stąd jadą do Lozanny, gdzie w hotelu „Palmiers” zapisują się pod fałszywymi nazwiskami. Ażeby przekroczyć francuską granicę bez podejrzenia, spiskowcy dzielą się na dwie grupy. Raicz i Velitschko jadą do Evian, Kwaternik, Pospischil i Kralj do Thonon. Złączenie nastąpiło w Fontainebleau, koło Paryża. Tutaj następuje nowa zmiana nazwisk: Kralj nazywa się teraz Hossier i w towarzystwie Pospischila (nowe nazwisko: Nowak) udaje się do hotelu paryskiego „Qual d'Orsay”. Raicz (teraz: Bénès) i Velitschko (teraz: Syck) jadą do innego hotelu na ulicy Mazagran, podczas gdy Kwaternik, pod imieniem Kramer, mieszka sam w hotelu Ambassador.

W ten sposób spiskowcy chcą zatrzymać wszystkie ślady za sobą. W stolicy francuskiej otrzymują ostatnie instrukcje. 6 października Raicz i Pospischil jadą do Wersalu, gdzie pozostaną aż do 8-go. W międzyczasie Kralj, Velitschko i Kwaternik odjeżdżają do Avignon, gdzie znajdują się dwie tajemnicze osoby, których tożsamość do dzisiejszego dnia nie została odkryta: niejaki „Petar” i młoda blondynka, nadzwyczajnej piękności...

9 października wszyscy spiskowcy znajdują się o godzinie 7 rano w Aix-en-Provence. Tutaj „Petar” wręcza Velitschkowi i Kraljowi dwa pistolety, amunicję i po dwa granaty ręczne. Kwaternik nakazuje im, odjechać taksówką o godzinie 12 do Marsylii i wmlaszać się do tłumy przed ogrodem „de la Bourse”.

Podczas gdy dwaj spiskowcy spełniają

rozkaz, Kwaternik, Petar i tajemnicza blondynka udają się pociągiem do Szwajcarii. Po zamachu policji udało się schwycić Raicza i Pospischila w chwili gdy chcieli przekroczyć granicę szwajcarską, podczas gdy Kralja aresztowano w Fontainebleau. Doktora Pawelicza i Kwaternika przytrzymało we Włoszech, lecz pomimo starań władz francuskich nie wydano ich, bo rząd Mus-

solinięgo nie wydaje z zasady przestępców politycznych.

Tak więc proces, który rozpoczął się przed paru dniami w Aix-en-Provence, odbywał się tylko w obecności Pospischila, Kralja i Raicza — statystów zamachu. Królobójca nie żyje, a szefowie organizacji znajdują się bezpieczni pod ochroną włoskich żagnetów...

Stan oblężenia... przed procesem

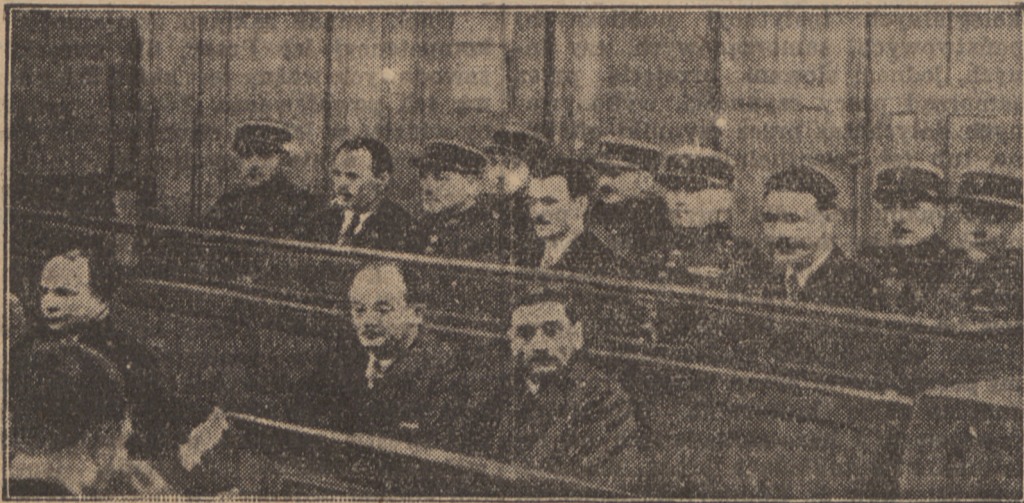
Już na dwa dni przed rozpoczęciem procesu, spokojne miasto Aix-en-Provence zmieniło całkowicie swój wygląd. Nieustannie przybywały z okolicznych miast nowe oddziały żandarmerji konnej i pieszej; z Paryża przyjechała specjalna brygada detektywów, a po ulicach patrolowały dniem i nocą plutony piechoty.

W dzień procesu miasto znajdowało się

organizacji, znajdujących się wśród publiczności itd. itd.

Przez podziemny korytarz na salę sądową

Dziwnym się wydaje, że władze francuskie padły także ofiarą tych pogłosek. Dwa dni przed procesem, przewodniczący roz-

Zawa oskarżonych w procesie królobójców. Pod silną strażą siedzą oskarżeni, przed nimi obrońcy

jakby w stanie oblężenia. Wszystkie drogi prowadzące do Aix były obsadzone pikietami, które kontrolowały dokładnie każdy powóz, każdy samochód i każdą furę chłopską. Nawet na dachu pałacu sprawiedliwości ustawiono karabiny maszynowe!

Powodem tego alarmu były pogłoski, krążące uparczywie po mieście. Twierdzono, że organizacja „Ustaszi” postanowiła wysadzić w powietrze gmach sądowy, że oskarżeni zostaną zastrzeleni przez agentów

prawy, rada de Broize, zaalarmował w nocy burmistrza i nakazał mu rozpocząć natychmiast budowę podziemnego korytarza do sali rozpraw, bo — jak mówił — obawiał się, ażeby oskarżeni nie padli w drodze do sądu ofiarą innych spiskowców!

Burmistrz zgodził się i istotnie, w ciągu 48 godzin okrytą podziemną budowano... kosztem 24.000 franków!

W sali rozpraw znajdowało się więcej ludzi umundurowanych, niż „cywilów”.

Puder BEBE SZOFMANA

CHŁODZI, KOI
USUWA ZAOGNIENIA
U DZIECI

Proces szpiegowski w Anglii

„Nie jestem szpiegiem, lecz powieściopisarzem” — twierdzi oskarżony Gertz

Sąd w Londynie rozpatruje sprawę karną, jaką wytoczono Niemcowi Hermanowi Gertzowi o szpiegostwo na rzecz Niemiec. Doktor Gertz pilot wojskowy w armji niemieckiej w czasie wojny, ostatnio odwiedzał często Anglię, gdyż przed wojną był studentem na uniwersytetach angielskich. Gertz z upodobaniem przebywał w bliskim sąsiedztwie lotnisk wojskowych. Podczas swego pobytu w Anglii zamieszkiwał w hotelach, w których mieszkali oficerowie lotnictwa, inżynierowie i mechanicy. Będąc ostatnio w Anglii w towarzystwie młodej Niemki, panny Emig, tą ostatnią przedstawiał wszędzie jako swą siostrzenicę, władze angielskie zwróciły na niego uwagę i jego towarzyszką zaczęli interesować się detektywi. Faktycznie panna Emig, jako była w powieściach i filmach szpiegowskich, służyła do tego, aby usidlić jakiegoś fachowca angielskiego, wtajemniczonego w sprawy lotnictwa wojskowego.

W ostatnim wypadku w sidła uroku młodej Niemki wpadł pewien mechanik imieniem Kelleth Livis, który pracował na jednym z lotnisk wojskowych. Przy jego pomocy para szpiegowska usiłowała dowiedzieć się różnych szczegółów dotyczących angielskich samolotów wojennych.

Detektywi donieśli o tem policji, a ta podczas ostatniej bytności Gertza w Anglii aresztowała go. Obecnie odpowiada za swe czyny przed trybunałem londyńskim. Prokurator zarzuca mu, że od dłuższego czasu odwiedza Anglię jedynie dlatego, by dostarczać Niemcom tajemnic lotnictwa angielskiego.

Oskarżony broni się w bardzo oryginalny sposób, twierdzi bowiem, że nie jest szpiegiem, lecz ma zamiar napisać powieść na temat szpiegostwa i lotnictwa i dlatego zbierał potrzebne mu dokumenty. Sąd angielski musi rozstrzygnąć, czy twierdzenia te są prawdziwe, czy też są one bez podstaw.

Mount Everest — siedlisko złych bogów

Nowe ekspedycje na niedostępną górę

Niezdobyty dotychczas najwyższy szczyt świata Mount Everest ciągle nieci śmiałych turystów i badaczy, którzy na rok 1936 przygotowują szereg ekspedycji dla pokonania niedostępnej góry, która według wierzeń tybetańskich jest siedliskiem złych bogów.

U podnóża góry od strony Tybetu obcuje od kilku miesięcy ekspedycja angielska pod wodzą kierownika pierwszej wyprawy z 1933 roku Hugh Rutledge. Od strony indyjskiej podejmuje wyprawę na niezdobyty szczyt trzy inne ekspedycje, — francuska, holenderska i niemiecka. Ekspedycja niemiecka pod kierownictwem dr. Schelbe zaj-

mie się głównie badaniem flory górskiej na Mount Everest i wyjaśnieniem tajemnicy pochodzenia pszenicy, uprawianej przez rolników w Hindukusz na pograniczu Afganistanu. Na czele ekspedycji holenderskiej stoi konsul niderlandzki w Kalkucie, Visser. Kierownikiem ekspedycji francuskiej, zorganizowanej staraniem francuskiego towarzystwa alpinistycznego jest Jean Escarre. Ekspedycja francuska, w skład której wchodzi kilku wybitnych uczonych fizyków, zamierza prowadzić badania nad promieniowaniem kosmicznym w strefie wysokogórskiej.

Przezorność władz szła nawet tak daleko, że wszyscy korespondenci gazet, którzy chcieli asystować rozprawie, musieli się rozbiierać do naga, bo obawiano się, czy nie mają przy sobie bomby lub rewolweru!

Tłumacz, który nie tłumaczy!

Pierwszy incydent wybuchł zaraz przy rozpoczęciu procesu. Okazało się bowiem, że władze francuskie wyznaczyły jako tłumacza dla oskarżonych, którzy nie władają wcale językiem francuskim, osobnika nie znającego języka chorwackiego!

Adwokat oskarżonych, p. Desbons, podkreślił w ognistej przemowie ten skandal, prokurator odpowiedział w tym samym tonie i w rezultacie... adwokat otrzymał nagane... a tłumaczka, znająca język chorwacki przybyła dopiero na trzecią i ostatnią rozprawę procesu!

Z samego początku było widocznym, że prokurator szukał za wszelką cenę incydentu, by pod tym pozorem odroczyć proces.

Niesłychany wypadek — adwokata wyrzucono z sali sądowej

Sposobność ta nadarzyła się drugiego dnia. Adwokat Desbons zażądał, by trybunał powołał nowych świadków, mających udowodnić niewinność jednego z oskarżonych. Prokurator sprzeciwił się temu i zaczął polemizować z obrońcą na temat osobisty. Ten odpowiedział ostro i w jednej chwili obaj przeciwnicy znaleźli się na środku sali, gotowi do bójk!

Jak długo świat istnieje, tego nie widziano jeszcze w francuskiej sali sądowej! Przewodniczący odroczył natychmiast rozprawę i sędziowie udali się na tajną naradę, by powziąć postanowienie co do wniosku prokuratora, który zaproponował wykluczenie obrońcy, z powodu „niegodnego zachowania się”.

Po półgodzinnej naradzie, trybunał ukazał się na nowo i przewodniczący przeczytał postanowienie trybunału, wykluczające adwokata Desbons na zawsze z szeregu obrońców.

Nastąpiła dramatyczna scena. Desbons zawałował: — Nie ustąpię! Tylko siłą możecie mnie wydalili!

Wtedy przewodniczący dał znak i kapitan żandarmerji wyprowadził adwokata z sali...

Więść o tym wypadku zaalarmowała w jednej chwili całą Francję! Po raz pierwszy zdarzyło się, że adwokat został wypędzony z sali sądowej „manu militari”!

Na znak protestu żaden adwokat nie zgodził się na przejęcie obrony i z tego powodu proces odroczone do stycznia...

Tajemnica granatów ręcznych...

Władze francuskie na wieść o odroczeniu procesu odetchnęły z ulgą. Baly się one jak ognia przesłuchania świadków, a to z następujących powodów.

Rząd p. Lavala stara się za wszelką cenę utrzymać przyjaźń francusko-włoską. Lecz dobre stosunki obu państw byłyby narażone na poważny szwank, jeżeli przyszło do przesłuchania świadka inżyniera marynarki p. Capdeville z Toulonu. Oficer ten bowiem brał udział w śledztwie zamachu i skonstatował, że granaty ręczne, będące w posiadaniu spiskowców pochodziły... z włoskiego arsenału w Triestzie!

O fakcie tym żadna gazeta francuska nie doniosła, lecz podczas rozprawy, w obecności cudzoziemskich dziennikarzy, historia byłaby wyszła na jaw — i to było jedynym powodem odroczenia procesu.

Teraz sytuacja jest uratowana — aż do stycznia.

Lecz możemy już zgóry zapowiedzieć, że do przesłuchania pana Bernarda Capdeville i w styczniu nie przyjdzie. Świadek „zachoruje” na czas — i sytuacja międzynarodowa zostanie uratowana. Spiskowcy zostaną zasądzeni na stosunkowo lekkie kary, a za kilka miesięcy przyjdzie, jak zwykle po procesach politycznych, amnestja...

Miljon funtów pożyczki Negusowi

chcą udzielić finansistów angielscy

Grupa finansistów angielskich miała jakoby zaproponować Negusowi pożyczkę w wysokości miliona funt, szterl., wzamian za udzielenie koncesji na wyłączną eksploatację bogactw mineralnych kraju w przeciągu 30 lat. Trudności w doświadczeniu skutku tej transakcji moje jednak wywołać fakt, iż liczne koncesje zostały już udzielone innym grupom.

Zgon wdowy po Griegu

W Kopenhadze zmarła wdowa po słynnym kompozytorze norweskim, Griegu. Nina Grieg obchodziła przed kilku tygodniami 90-tą rocznicę urodzin, z racji której otrzymała depesze gratulacyjne ze wszystkich krańców Europy, a również od królewskiej parji norweskiej.

Porwany na pełnym morzu

Argentyna upomina się w Niemczech o swego obywatela

Rząd argentyński podjął za pośrednictwem swego posła w Berlinie demarche dyplomatyczne u rządu Rzeszy w sprawie uprowadzenia ze statku na pełnym morzu i uwięzienia na okręcie niemieckim obywatela argentyńskiego, Alberta Fulnera, który był poszukiwany podobno przez Gestapo jako wróg obecnego ustroju Rzeszy. Konsul argentyński w Lizbonie zamierzał udać się na okręt, na pokładzie którego znajdował się Fulner, ale statek opuścił port zanim interwencja konsula doszła do skutku.

GŁOSY I ODGŁOSY.

Ambicje ukraińskie
a polska racja stanu

(ow) W atmosferze toczącego się w Warszawie procesu działaczy O. U. N., problem ukraiński znowu nabral szczególnej aktualności. Olbrzymia większość społeczeństwa ukraińskiego, zamieszkującego Małopolskę Wschodnią, nie solidaryzując się z metodami O. U. N., a nawet potępiając jej terorystyczną robotę, pragnie niewątpliwie normalizacji stosunków, wysuwa jednak przytem swoje.. warunki. Niedawno posłowie ukraińscy w Sejmie złożyli obszerną deklarację, w której akcentują pragnienie naprawy stosunków polsko-ukraińskich, ale za cenę natychmiastowego równouprawnienia, w przyszłości zaś — całkowitej autonomji. Na temat tego „programu ugodowego” wczorajszy „Kurier Warszawski” zamieszcza następujące uwagi:

„...Tak brzmiące warunki ugody polsko-ukraińskiej są możliwe do zawarcia dla kogoś, kto nie przewiduje, ale są niemożliwe do utrzymania. Wynika to stąd, że problemat Małopolski Wschodniej jest historyczno-etycznym problematem polskim i ukraińskim jednocześnie. Ziemia jest i polska i ukraińska jednocześnie. Ziemia jest i polska i ukraińska historycznie i etnograficznie; prawa polityczne do niej mamy starsze; ślady kulturalne na niej wycisnęliśmy głębsze; nie kolonistami tam jesteśmy; jesteśmy tam autochtonami.

Rozwiązanie zatem — wielkie, zupełne, finalne rozwiązanie — może być tylko jedno: współwłasność, współadministracja, współodpowiedzialność. Bardzo jest ono jeszcze dalekie, bo Ukraińcy wcale nie są do niego dojrzały.”

W dalszym ciągu autor artykułu nawołuje do zdecydowanej akcji w kierunku wzmocnienia żywiołu polskiego na Kresach południowo-wschodnich, gdyż w przeciwnym razie ambicje ukraińskie mogą z czasem dojść do „temperatury wrzenia”.

Starzy więźniowie i amnestja

W związku z mającą wejść wkrótce w życie ustawą amnestyjną, warszawski „Kurier Poranny” występuje za rozszerzeniem dobrodziejstwa amnestji na więźniów politycznych, którzy odsiadują wyroki długoterminowego więzienia. Jak wiadomo bowiem, projekt ustawy przewiduje, że maksymalną granicą kary, podlegającej redukcji, jest 10 lat więzienia. „Kurier Poranny” pisze:

„Amnestja nie jest rewizją procesu, lecz jest z pewnego punktu widzenia rewizją kary. Poza wszystkimi więc względami o charakterze zasadniczym przybysze jeszcze jeden wzgląd natury ściśle rzeczowej.

Poddając rewizji karę, nie można pominąć kar, wymierzonych kilka czy kilkanaście lat temu. Byłoby to raczej słusze w stosunku do wyroków, które wydaliśmy kilka czy kilkanaście miesięcy temu. Bo przecież dziś do wielu zagadnień i wystąpień mamy z pewnością stosunek już inny, niż w zaraniu naszej niepodległości. Jesteśmy bardziej wytrawni i pewni siebie. Zmieniły się także warunki, w których działac będą zwolnieni z więzienia skazańcy polityczni. Będzie się musiała zmienić ich taktyka i metody w stosunku do Rzeczypospolitej.”

NA OSTRZU JĘZYKA.

Słodka ustawa

Cukier jest tańszy!
Więc choć gotówki mało się ma w kiesie,
każdy, któremu żywot słodzić chce się,
pędzi ulicą
i pod pachami kilo cukru niesie.

Już wszyscy słodzą
kawę i kakao,
herbatę, mleko,
wino,
— Istne kina! —
A każdy chodzi ze słodziutką miną...

Nietylko w kraju
znizka cukru słynie:
ona jest głośnie w angielskiej krainie,
gdzie ze zmarwienia —
zdechną wszystkie świnię...

(K)

Pilnować obniżki komornego!

Podlegają jej mieszkania chronione ustawą lokatorską

W związku z szeregiem wypadków niezastosowania się właścicieli domów do dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada rb. w sprawie obniżenia komornego oraz zmiany ustawy o ochronie lokatorów, należy jeszcze raz przypomnieć, że z dniem 1-ym grudnia 1935 r. zostało ustawowo obniżone na okres dwuletni komorne od mieszkań trzylizbowych i mniejszych, podlegających ustawie o ochronie lokatorów, o 15 proc., a od mieszkań większych (do 6-izbowych) oraz lokali przemysłowych i handlowych, podlegających ustawie o ochronie lokatorów — o 10 proc.

Przedewszystkiem należy stwierdzić, że wszelkie klauzule kontraktów między właścicielami domów a lokatorami, ustalające wysokość komornego, lub też stwierdzające, że nie może być ono zmienione, z dniem 1 grudnia z mocy samego prawa stały się nieważne.

O ile mimo to właściciel domu nie przeprowadzi ustawowej znizki, lokator, nie zważając na żadne upomnienia, czy nawet

szykany, winien sam ustalić nową wysokość komornego i do dnia 8 każdego miesiąca (w myśl kontraktu miesięcznie, kwartalnie, czy półrocznie) przysłać odpowiednią sumę pocztą właścicielowi domu, lub też składać ją do depozytu sądowego w kasie właściwego sądu grodzkiego. Gdyby i to nie poskutkowało, a właściciel domu pousunął swój czyn nieobywatelski dalej i dopuścił się szykan, lokator powinien uciec się do pomocy przepisów policyjno-porządkowych. I tak np. w wypadku zamknięcia dopływu wody należy zamknąć dopływ wody sanitarny o nieprzezwiezaniu przez właściciela domu przepisów higienicznych. W wypadku zamknięcia bramy należy przy pomocy najbliższego posterunkowego spisać protokół na dozorcę domu za niewykonywanie przepisów porządkowych. Wreszcie gdyby właściciel domu usiłował zamknąć dopływ gazu czy elektryczności, lokator musi czempredzej złożyć nań skargę sądową o złamanie kontraktu wynajmu mieszkania.

W Gdyni organizuje się „Gospodarcze Archiwum Morskie”

W porozumieniu z czynnikami gospodarczymi i samorządem w Gdyni oraz przy wydatnem poparciu Ministerstwa Przemysłu i Handlu, przystępuje Instytut Bałtycki do stworzenia nowej placówki naukowo - badawczej p. n. „Gospodarcze Archiwum Morskie”.

Inicjatywa prywatna, zarówno w polskim handlu zamorskim, jak i w rozbudowie Gdyni, jako ośrodka przemysłu morskiego, natrafia na liczne trudności, spowodowane brakiem dłuższego wyrobienia handlowego w dziedzinie handlu morskiego, daje się od-

czuć brak tradycji, ubóstwo materiału informacyjnego odnośnie do obcych rynków, a w szczególności innych portów morskich; brak ten staje się poważnym hamulcem każdej większej ekspansji handlowej i wszelkich objawów przedsiębiorczości.

Aby usunąć te braki, inne państwa, jak np. Niemcy, powołały do życia zorganizowany na podstawach naukowych aparat informacyjny, który stoi do usług sfer gospodarczych. Najbardziej znanymi placówkami tego typu są: Institut für Weltwirtschaft und Seever-

Nastają już słotne i zimne dni...

Trzeba zatem w
wczasu pielęgnować
i zahartować skórę

NIVEA

Ceny od
zł 0,40 - 2,60Wyspy Kanaryjskie
na Targach Poznańskich

W umowie handlowej z Hiszpanją specjalną rolę odgrywa możliwość importu do Polski produktów wysp Kanaryjskich, w tem głównie bananów i niektórych konserw. W związku z tem konsul honorowy Polski w Las Palmas organizuje udział eksporterów wysp Kanaryjskich w Targach Poznańskich. Będzie to pierwszy udział wysp Kanaryjskich w jakichkolwiek targach w Europie.

„RADJO W DOM — RADOŚĆ W DOM”.

Laureaci Nobla

Uroczyste wręczenie nagród w Sztokholmie

We wtorek odbyła się w Pałacu Koncertowym w Sztokholmie uroczystość wręczenia nagród Nobla, wraz z dyplomami. Wręczenia dokonał osobiście król. Obecni byli wszyscy tegoroczni laureaci, a mianowicie: Prof. Joliot i p. Irena Joliot laureaci nagród w dziedzinie

odznaczeni zostali wraz z Beequerlem nagrodą w dziale fizyki.

Na uroczystości obecni byli prócz króla i członków rodziny królewskiej, dawniejsi laureaci nagród Nobla, członkowie rządu i korpusu dyplomatycznego.

Król szwedzki Gustaw wręczył we wtorek w Sztokholmie tegoroczne nagrody Nobla. — W pierwszym rzędzie od lewej: ks. Wilhelm, następcą tronu z małżonką, król Gustaw, ks. Sybilla, ks. Gustaw Adolf i ks. Eugenjusz

chemii, prof. niemiecki Spemann (nagroda w dziale medycyny), profesor angielski Chadwich (nagroda w dziale fizyki).

Prezes Komitetu nagrody Nobla w dziale chemii prof. Palmaer składając gratulacje państwu Joliot przypomniał, że przed 24 laty, matka obecnej lauretki p. Marja Curie - Skłodowska otrzymała nagrodę w dziale Chemii, zaś w roku 1903 p. Ciure - Skłodowska i prof. Curie

W godzinach popołudniowych laureaci wzięli udział w uroczystości odsłonięcia w ratuszu tablicy pamiątkowej ku czci Nobla.

Wieczorem odbył się na ratuszu uroczysty bankiet ku czci laureatów. W bankiecie wzięli udział członkowie rodziny królewskiej. W dniu wczorajszym małżonkowie Joliot wygłosili w kole kobiet odczyty o wytworzonym przez nich obojga syntetycznym radzie.

kehr w Kilonji, Weltwirtschaftsarchiv w Hamburgu, poza tem Instytuty w Rotterdamie i Antwerpji.

Kwestja naukowego informowania świata gospodarczego stała się aktualna od dłuższego czasu i w Polsce. Instytucją tego typu będzie „Gospodarcze Archiwum Morskie”. Zadanie Archiwum będzie polegało na praktycznem wyzyskaniu naukowych materiałów, rozproszonych po ośrodkach uniwersyteckich, bibliotekach, w prasie i publicystyce — innemi słowy — na wprowadzaniu danych naukowych do życia praktycznego.

W szczególności działalność Gospodarczego Archiwum Morskiego będzie przedstawiała się następująco: a) Stworzenie biblioteki fachowej oraz archiwum materiałów informacyjnych w zakresie handlu morskiego, urządzeń portowych i żeglugi, b) Obsługiwanie danym materiałem zainteresowanych sfer gospodarczych, drogą publikacji odpowiednich raportów i oświetlenia poszczególnych zagadnień, c) Badanie zjawisk gospodarki morskiej w obcych krajach pod kątem widzenia praktycznych potrzeb handlu polskiego i żeglugi polskiej, jak też wytycznych polskiej polityki morskiej.

Jest nadzieja, że istnienie tej placówki będzie odpowiadało najistotniejszemu potrzebom nie tylko miasta portowego, ale też całego polskiego handlu zamorskiego, jako że w Gdyni i obok Gdańska koncentrują się coraz bardziej nici stosunków gospodarczych z krajami bałtyckimi i zamorskimi.

Od 15 do 25 procent
obniżona będzie taryfa telefoniczna

Taryfa telefoniczna w Warszawie ulegnie obniżce z dniem 1 lutego 1936 r. najdalej zaś dnia 1 marca. Jednocześnie Ministerstwo Poczty przeprowadzi odpowiednią redukcję opłat telefonicznych na swojej sieci. Obniżka wahać się ma w granicach od 15 do 25 procent. Jej wysokość będzie ustalona dopiero po przeprowadzeniu ścisłych kalkulacji.

W nowej taryfie mają być przede wszystkim uwzględnione interesy świata pracy oraz kupiectwa. Jeśli się żąda od kupca, by sprzedawał taniej, to powinno się iść mu na rękę i zmniejszać jego świadczenia.

Prawdopodobnie szczegóły nowej taryfy telefonicznej będą znane już przed Nowym Rokiem.

Tragiczna śmierć matki
i syna

We wsi Kozin gminy aleksandrowskiej 13-letni Michał Isaczenko, pojąc bydło w Horyniu wpadł pod lód, który się pod chłopcem załamał. Na pomoc tonącemu pospieszyła jego matka Barbara, lecz wskutek załamania się lodu wpadła również do wody. Syn i matka utonęli.

Podarunki wywołujące radość...

Śniegowce
z ciepłą podszewką
wzór Chargin

5⁵⁰

dla panów 3.75
dla pań . . . 3²⁵

z mocnym tylnym
napięciem i obcasem 2⁹⁵

pantofelki sa-
lonowe piłs-
niowe w
ładnych
kolorach 6²⁵

dla dzieci z mo-
cną podszewką
wk. 19/20
wk. 21/24 8.25
wk. 25/26 8.75
wk. 27/30 4.25

2⁴⁵

kolosowa skóra
z podszewką
Kossy
wk. 31/35 4.25
wk. 25/30 . . .

3⁹⁰

Leiser

Gdańsk, Sanggasse 73

Otwarte w niedzielę, dnia 15 grudnia od godz. 14 do 18.

Likwidacja Akademickiego Koła Pomorza w Warszawie

Akademickie Koło Pomorza w Warszawie zostało założone w marcu 1925 r., przez grono Pomorzańców studiujących na wyższych uczelniach warszawskich, w celu skupienia na stołecznym terenie studentów Pomorza, umożliwienia im wzajemnego poznania się i wymiany zdań, wzajemnego popierania się, utrzymania łączności z Pomorzem.

W ciągu swego dziesięcioletniego istnienia koło przechodziło różne koleje, dochodząc do największego rozkwitu w latach 1933-34, za prezesury kol. mgr. Bernarda Kuli. Odtąd jednak zaczyna się jego powolny upadek.

Wola prawodawcy, A. K. P. W. skończyło swój żywot międzyuczelniany stając się organizacją wyłącznie studentów Uniwersytetu J. Piłsudskiego; straciło przeszło 50 proc. swych członków, nie miało już możliwości skupienia całej pomorskiej młodzieży akademickiej studiującej w Warszawie.

Postanowiono więc zlikwidować A. K. P. W., powołując na jego miejsce organizację inną, mogącą skupić nie tylko studentów Pomorza, ale całą młodą inteligencję pomorską, przebywającą w stolicy. W wyniku tego postanowienia zapadłego w listopadzie na zebraniu walnym A. K. P. W. w kwietniu 1934 r., powstało Stowarzyszenie Przyjaciół Pomorza w Warszawie.

Z tą chwilą istnienie A. K. P. W. stało się bezprzedmiotowe i w niedzielę, dnia 1 grudnia br. w obecności wiel-

kiego przyjaciela pomorskiej młodzieży akademickiej Jego Magnificencji Pana Rektora Akademii Stomatologicznej Prof. Dr. Romana Nitscha, długoletniego kuratora A. K. P. W. odbyła się jego likwidacja oraz przekazanie majątku na rzecz pomorskiej młodzieży akademickiej, skupiającej się w Stowarzyszeniu Przyjaciół Pomorza w Warszawie. F. W.

„Gdyński Malisz” przed sądem Rozprawa przeciwko Bullińskiemu — 19 grudnia

19 grudnia przed Sądem Okręgowym w Gdyni odbędzie się rozprawa karna przeciwko niedoszłemu mordercy 14-letniej służącej Stefanowi Bullińskiemu, który wzorem słynnego krakowskiego Malisza chciał zdobyć większą sumę pieniędzy przez zamordowanie listonosza zwabionego do mieszkania swej znajomej w Gdyni.

W tym celu podobnie jak Malisz, i Bulliński nadawał drobne przekazy pieniężne pod adresem swej znajomej. Obawiając się, by w zbrodni nie przeszkodziła mu znajdująca się w mieszka-

ni służącą Monika Koczyńska, Bulliński zadał jej kilkanaście ciosów nożem kuchennym, przyczem zламаł nawet nóż na jej głowie. Nie zdążył jednak dobić dziewczyny i przestraszony niespodziewanym jej oporem, niedoczekawszy się listonosza uciekł z mieszkania. Przez kilka dni błąkał się w lesie rdzawym, skąd wreszcie wyszedł i w drodze do domu został aresztowany.

Proces, którego to wstrząsło całą Gdynią w drugiej połowie września — budzi wielkie zainteresowanie w całym mieście.

Rozwój żeglugi śródlądowej Regulacja Wisły

Min. Komunikacji doceniając znaczenie żeglugi na naszych rzekach, zwłaszcza jej roli przy transportach masowych, oraz biorąc pod uwagę jej obecny zaniedbany stan, powołało specjalną komisję do spraw rozwoju żeglugi śródlądowej. Komisja ta pod przewodnictwem Podsekretarza Stanu inż. A. Bobkowskiego, przy udziale dyrektorów Departamentu i biur Min. Komunikacji oraz osób zaproszonych już rozpoczęła pracę.

Specjalną uwagę Ministerstwo Komunikacji zwróciło na potrzebę systematycznych robót regulacyjnych na Wiśle ze względu na rolę wielkiej drogi wodnej, jaką rzeka ta z natury rzeczy winna u nas odgrywać.

Wyrazem wagi, jaką do tej sprawy Ministerstwo przywiązuje jest powołanie do życia stałej komisji do spraw technicznych Wisły z udziałem przedstawicieli Politechniki Warsz. prof. Rybczyńskiego i Politechn. Lwowskiej prof. M. Latakwicza.

Komisja ta pod przewodnictwem dyrektora biur Dróg Wodnych inż. E. Romańskiego, przy udziale wyższych urzędników Min. Komunikacji na pierwszym posiedzeniu omówiła plan najbliższych prac w dziedzinie regulacji Wisły.

Obecny na posiedzeniu podsekretarz Stanu inż. J. Piasecki w przemówieniu zaakcentował zainteresowanie Rządu sprawami regulacji Wisły jako głównej polskiej arterji wodnej.

Handel owocami przechodzi w polskie ręce

W Gdyni powstała spółdzielnia, która winna cieszyć się poparciem całego chrześcijańskiego kupiectwa

W ostatnich dniach utworzona została w Gdyni (ul. 10 Lutego, tel. 11-70) pierwsza chrześcijańska spółdzielnia kupców samodzielnych dla handlu owocami. Członkiem tej spółdzielni, która ma za zadanie prowadzenie owoców południowych z pominięciem nie polskiego pośrednictwa, może być każdy kupiec samodzielny. Jeden udział kosztuje 100 zł przy 2-krotnej odpowiedzialności.

Na czele nowego przedsiębiorstwa liczącego już dzisiaj 50 członków, stanął znany fachowiec tej branży dyr. Józef Mięso.

Spółdzielnia otrzymała kontyngent przywzowowy, a jej chrześcijański charakter jest statutowo zastrzeżony.

Utworzenie spółdzielni powinno zwrócić uwagę polskiego kupiectwa, gdyż jest to znowu poważny krok naprzód w kierunku przejmowania handlu owocami w ręce polskie.

Dorobek okręgu pomorskiego LMK. Wspaniały rozwój prac organizacyjnych

Rozmach, znamionujący działalność okręgu pomorskiego L. M. K., uwidocznił się dopiero w połowie 1934 r., gdy kierownictwo prac na dość słabym organizacyjnie terenie Pomorza objął obecny zarząd okręgu, z prezesem S. O. w Toruniu p. R. Radłowskim na czele. Przejawszy w spuściznie zaledwie 20 oddziałów z niewielką liczbą członków i małą prężnością organizacyjną — w ciągu kilkunastu miesięcy obecny zarząd podniósł

znacznie siłę okręgu, pogłębiając zarazem wśród społeczeństwa pomorskiego zrozumienie dla spraw morskich i kolonialnych. Liczby mówią same za siebie: na 1 grudnia rb. okręg L. M. K. obejmował 60 oddziałów, 37 kół szkolnych i 82 koła inne z liczbą 32.068 członków, zajmując w ten sposób 7-me miejsce wśród okręgów L. M. K. pod względem siły organizacyjnej.

Stało się to dzięki intensywnej pracy zarządu okręgu, scharmonizowanej w sekcjach i referatach, prowadzonych przez poszczególnych członków zarządu, a przy wydatnym udziale kierownika biura okręgu p. kpt. Suffczyńskiego. Na szczególne wyróżnienie zasługuje dział wodny, kierowany przez p. dyr. inż. A. Borna, wysuwający okręg na tym odcinku pracy, na pierwsze miejsce wśród innych okręgów.

Skoordynowawszy prace wszystkich oddziałów, zarząd okręgu skupił w szeregach Ligi wszystkie grupy społeczeństwa. Spośród których wybija się na plan pierwszy obwód kolejowy zarówno liczbą, jak i intensywnością akcji propagandowo-organizacyjnej. Realizując konsekwentnie program, zarząd okręgu przystąpił ostatnio do planowej akcji wśród młodzieży, to też podane powyżej liczby organizacyjne ulegną niewątpliwie znacznemu zwiększeniu.

Prezydium okręgu stanowią: prezes — p. R. Radłowski, pierwszy wiceprezes — p. wojewodzina J. Kirtkilsowa, II wiceprezes — p. płk. inż. Z. Drwankowski, sekretarz — p. kpt. A. Trepiak i skarbnik — p. sędzia Chmurzyński.

„Elemka” wraca do Gdyni

W dniu 10 listopada wyruszył z Algieru do Gdyni statek Ligi Morskiej i Kolonialnej „Elemka”. W dniu 18. 11. 1935 r. przepłynął Gibraltar. Na Atlantyku s/c „Elemka” przebył dość silny sztorm, mimo to w dniu 8 grudnia minął wyspę Wight (kanał La Manche). Przybycie s/c „Elemka” do Gdyni, spodziewane jest przed świętami Bożego Narodzenia.

Wczorajsza aukcja na „Gdyńskich Targach Owocowych”

W dniu wczorajszym (12 bm.) sprzedano na „Gdyńskich Targach Owocowych” 21.500 kg. mandarynek hiszpańskich po cenie 9,50 —11,00 zł za klatkę 10-kg, ok. 400 skrzynek pomarańcz hiszpańskich po 44—44,50 zł za skrzynkę, oraz niewielką ilość grapfruitów (cytrynusów). Naogół, po za dużym zainteresowaniem dla pomarańcz, cechował aukcje nastrój ospały.

Zaznaczyć należy, iż na sprzedaż aukcyjną przeznaczono większą partję owoców, jednak nie zdążono na czas wylądować jej do statku.

Ciekawe zjawisko

Mimo mrozów na Wybrzeżu kwitną bzy

W okolicach Pucka zauważono niezwykłe — biorąc pod uwagę zimową porę — zjawisko. Oto niektóre drzewa i krzaki bzy, pokryły się gęsto pąkami.

Coprawda w ostatnich tygodniach panowała w tych stronach piękna i słoneczna pogoda, od kilku dni jednak nastąpiły dość silne mrozy, które zwarzą przedwcześnie otywające pąki.

7 nowych mistrzów rzeźniczych

złożyło egzamin w Izbie Rzemieślniczej w Grudziądzu

W dniu 4 bm. przed komisją egzaminacyjną dla zawodu rzeźniczo-wędliniarskiego w Izbie Rzemieślniczej w Grudziądzu zdali egzamin mistrzowski zgodnie z art. 158 prawa przemysłowego i są uprawnieni do kształcenia i trzymania uczniów zgodnie z art. 149 prawa przemysłowego: p. Bernard Bergmański z Brodnicy, p. Maksym. Brzózka z Lipusza pow. Kartuzi, p. Paweł Domnach ze Skórcza, p. Teodor Kwirandt z Grudziądza, p. Benedykt Marchewicz z Godziszewa pow. Tczew, p. Stanisław Zalewski z Grudziądza, p. Józef Gensty z Grudziądza.

Ożywione transakcje ziemniakami

Położenie na rynku ziemniaczanym w listopadzie

W listopadzie transakcje ziemniakami były bardzo żywe. obroty dla rynku wewnętrznego miały charakter ściśle aprowizacyjny, a wywóz zagraniczny obejmował przeważnie sadzonki ziemniaczane.

Podaż ziemniaków była normalna i w żadnym wypadku zarówno firmy prywatne jak i spółdzielnie rolniczo-handlowe nie odczuwały braku towaru. W niektórych okolicach był nadmiar podaży, co wpłynęło niekorzystnie na kształtowanie się cen dla rolników.

Przemysł ziemniaczany w Poznańskim i na Pomorzu, wbrew obawom, jakie żywno, niemal w całości pokrył zapotrzebowanie w zakresionych ramach.

Ceny płacone przez firmy spółdzielcze i prywatne na terenie Państwa wykazują poważne rozbieżności. Za ziemniaki jadalne płacono w Małopolsce i w województwie biłostockim w hurcie od zł 2,50—3 za 100 kg loco stacja załadowania. W województwach centralnych mniej więcej te same ceny, jedynie na Górnym Śląsku i w Poznańskim osiągnięto ceny wyższe, dochodzące do zł 3,50 za 100 kg. Na Pomorzu płacono ceny najwyższe, gdyż od zł 3,50—4,20 za 100 kg ziemniaków jadalnych.

Według statystyki Związku Eksporterów Ziemniaków w Toruniu, członkowie tego Związku w miesiącu październiku i listopadzie wywieźli ponad 400 wagonów uznanych sadzonek. Kierunki eksportu były następujące: do Belgii, Francji, Hiszpanii, Austrii, Włoch, Portugalii, Szwajcarii, Marokka. Ponadto wysyłki sadzonek uskutečniłi członkowie Związku do Brazylii, Urugwaju, na Wyspy Kanaryjskie itd. Organizacja eksportu sadzonek w ramach Związku Eksporterów Ziemniaków w Toruniu była dyscyplinowana i planowa i dlatego wydała dodatnie rezultaty, gdyż ekspansję eksportową skierowano w ramach planu eksportowego, nietylko na ry-

ki lukratywne, ale również na rynki poważnie deficytowe. Za uznane sadzonki w zależności od odmiany i odświegu płacono polscy eksporterzy od zł 4—7 za 100 kg.

Ceny ziemniaków jadalnych na rynkach lokalnych, dostarczanych przez producentów, osiągały przeciętną cenę 4—5 zł. Ziemniaki wysyłane do Gdańska bezpośrednio do producentów, osiągały przeciętną cenę zł 4,90 za 100 kg. loco Gdańsk.

Kto będzie reprezentował barwy Pomorza w boksie

Pięściarski turniej eliminacyjny, który się odbędzie w nadchodzącą sobotę i niedzielę w Toruniu ma zdecydować komu w udziale przypadnie wielki zaszczyt reprezentowania barw Pomorza w spotkaniu bokserkim z Prusami Wschodnimi. W turnieju eliminacyjnym startują wszyscy najlepsi pięściarze pomorscy, rekrutujący się z zawodników „Gedanj” gdańskiej, „Astoria” bydgoskiej, grudziądzkiego Klubu Sportowego, „Polonii” bydgoskiej, Związku Strzeleckiego z Grudziądza, Sokola tczewskiego i toruńskiego „Gryfu”.

W numerze poniedziałkowym podaliśmy już kompletną listę zawodników którzy w sobotę i niedzielę będą w Toruniu startować.

Członkowie Związku Eksporterów Ziemniaków w Toruniu dostarczyli dla przemysłu ziemniaczanego na Pomorzu i w Poznańskim ponad 1000 wagonów ziemniaków. Ceny osiągnięte na Pomorzu wyniosły przeciętnie w miesiącu listopadzie 17 groszy za kg proc. skrobi, w Poznańskim 21 groszy za kg proc. skrobi. Wszystkie kontrakty niemal w całości zostały już wykonane poza niewielkimi zaległościami.

W sobotę odbędzie się 14 walk a w niedzielę 8 walk, które wyłonią kandydatów do reprezentacji Pomorza.

Zainteresowanie walkami jest duże. Sądząc z wyników dotychczasowej sprzedaży biletów, wielka hala wystawowa poraz pierwszy w historii zawodów bokserkich urządzanych w Toruniu, nie pomieści wszystkich chętnych oglądania niezmiernie interesujących walk bokserkich.

Zawody w sobotę rozpoczną się o godzinie 20, a w niedzielę o godzinie 19.

Przedprzedaż biletów odbywa się po cenie o 10 proc. niższej tylko do soboty wyłącznie w firmie „Start”, Toruń ul. Szeroka 5.

13 świni w rowie

W nocy z poniedziałku na wtorek, około godz. 24, handlarz nierogacizna p. Aleksander Radtke, wracając z Torunia do Bydgoszczy samochodem ciężarowym, w którym wioził 13 świni, w pobliżu Łązyna w pow. toruńskim, z nieznanym narazie przyczyn wjechał na przydrożne drzewo. Na skutek wypadku samochód przewrócił się i zaczął spadać z 3-metrowego nasypu do rowu, zatrzymując się dopiero o ślip telegraficzny. Dziwnym zbiegiem okoliczności ani han-

dlarz, ani jego pomocnik nie odnieśli żadnych obrażeń. Podobnie nie zupełnie się nie stało 13 świniom, — powpadały one jedynie z samochodu do rowu. Przy aucie natomiast pękła przednia oś.

Pan Radtke krótko po wypadku załadował świnię na inny samochód i pojechał do Bydgoszczy, po nową oś samochodową, a przy uszkodzonym aucie pozostawił swego pracownika.

JABŁONOWO Pom.

— **Wieczornica muzyczna.** Tutejsze niedawno powstałe Kolo Śpiewu „Lira” im. I. J. Paderewskiego urządziło ubiegłej nocy 12 listopada br. bardzo ciekawy i interesujący „Wieczór muzyczny”, poświęcony uczczeniu 75-iej rocznicy urodzin mistrza I. J. Paderewskiego, który odręcznie piśmem z dnia 12 listopada br. wyraził swą zgodę na nazwanie Kola Śpiewu w Jabłonowie jego imieniem.

Na program wieczoru złożyły się występy solowe i zespołowe. Podobał się ogólnie piękny śpiew p. Marji Krukówniej, nauczycielki z Nowogomiasta, która w ludowym stroju wykonała kilka piosenek ludowych, a ponadto zaśpiewała I. J. Paderewskiego

„Piosnkę Dudarza”. Na poważnym poziomie stały wykonane przez p. Jana Białockiego, dyrygenta K. Śp. „Lira” utwory Chopina i Paderewskiego.

Znakomicie wprost wypadł „Koncert Janklela” (melodeklamacja) w interpretacji p. Karola Ejdkowskiego. Ten punkt programu był bodaj jednym z najlepiej przygotowanych. Poza program wieczoru obejmował solo skrzypcowe p. Alfonsa Piątkowskiego i śpiewy chóru męskiego „Lira” pod batutą dyrygenta p. J. Białockiego.

Piękny, niezwykłe interesujący referat pt. „Twórczość muzyczna Paderewskiego” wygłosił prezes p. Bronisław Nowak, znany mówca tutejszy. Publiczność dopisała.

Z posiedzenia Rady gminnej Szemud

Dnia 7 grudnia 1935 r. o godz. 18-tej odbyło się posiedzenie rady gromadzkiej Szemud. Najważniejszym zadaniem zebrania był wybór nowego sołtysa i załatwienie spraw aktualnych. Wybrano jednomyślnie na sołtysa p. Bajkę, rolnika z Szemuda. Następnie odczytano wniosek pani Mikeli z Szemuda w sprawie wykupienia od tutejszej gminy stawu. Kwestję tę załatwiono odmownie.

Małe niedole toruńskiego życia czyli człowiek z piłą

Jest taki egzotyczny zakątek w Toruniu, który niewiadomo dlaczego nazywany jest „ulicą”, bo o jeźdni i trotuarze mowy tu wogóle niema.

Ten zakątek nazywany został ponadto ulicą Kraszewskiego, który, jak wiadomo, był mężem statecznym, pracowitym i lubiącym we wszystkim ład i porządek. — Dlaczego mu przeto uchylać? —

Z tej niewyraźnej sytuacji są przecież dwa wyjścia: albo możliwie szybko zrobić jeźdnię i chodnik, albo — nazwę zmienić na bardziej egzotyczną, np. „Abisyńską”. Bo to i piasek pustynny jest w dowolnej ilości i niedostępne góry (chronią je nawet przepisy policyjne przed niebezpieczeństwem wchodzenia (!) — i lasy — niezupełnie wprawdzie dzwiczce, ale że zwierz srogie w nich kryje — to fakt: często bowiem, widuje się tu harcujące wilki...

Za afrykańską nazwą przemawiałaby jeszcze egzotyka ciemności, jakie tu zapadają wieczorem u wylotu Bema, nieoświetlonej ani jedną latarnią, ciemności istotnie tak egipskie, że dziw, iż mieszkańcy Kraszewskiego, dążący tedy do odległego tramwaju — chodzą jeszcze przeważnie na dwóch nieuszkodzonych nogach — — —

W odmętach ciemności blok trzypiętrowych kamienic Kraszewskiego, rozblaskujący światłami okien — robi zdaleka niesamowite wrażenie jakiejś arki Noego wśród potopu — — —

Bo że po każdym deszczu w rozmiękłych piachach i rozlewiskach przyrzeszkowych ul. Bema — tonie bez reszty elegancja i dobry fason damskich pantofel-

ków — to zło wprawdzie duże i kosztowne dla, niezawsze zasobnych, meżowskich kieszeni — ale, nie groziłoby jeszcze kalcetwem, gdyby było tu, chociażby, jakieś światło niekie oświetlenie (!).

I pomyśleć, że jest to ulica równoległa do Słowackiego i równej długości, która, mówiąc zupełnie serio, ma walory jednej z najpiękniejszych ulic Torunia! — — —

Jak się tedy rzekło, o jeźdni i trotuarze mowy tu niema, a nazywa się to „ulicą”. To tak, jakby np. do kobiety powiedział interesujący ją mężczyzna emocjonalny wyraz „kochana”, nie podkładając pod niego istotnej treści uczuciowej... W obu wypadkach nazwa działałaby przecież na wyobraźnię...

Po południowej stronie Kraszewskiego wzdłuż domów trzypiętrowych i eleganczkich willi biegnie wąska linja ścieżka, jakby zażenowana szczupłością swych wymiarów i kruchością formy.

W tej chwili ścieżka ta w kilku punktach już nie istnieje, rozjeżdżona i wystrępiąta przez wozy ciężarowe i meblowe, które nie mogąc ujechać w piachach — wjeżdżają na ścieżkę, groząc w dodatku przejechaniem ciemno i jasnowłosych motylów tego szalenczego kroku, jakim jest zamieszkanie w sercu tej toruńskiej egzotyki. — Od dzieci, bowiem, aż rol się tu w każdy dzień słoneczny.

Na ścieżce tej zmieścić się może obok siebie tylko dwoje ludzi o uosposobieniach zgodliwych — inaczej groziłoby im niebezpieczeństwo pogrążenia się w piachach, o sypkości którego nie wie ten, kto nie na-

brał go sobie obficie w obuwie i nie był w następstwie zmuszony do publicznego obnażenia stopy, celem umożliwienia sobie dalszego marszu.

Szczególna jednak sympatją cieszy się ta ścieżka u amatorów sportu kolarskiego. Ci zaci ni ludzie prześcigają się w satysfakcji zapędzania splezonych zwolenników egzotyizmu — w piachy.

Jedną tylko widziałam mężną niewiastę, która stawiała czoło niebezpieczeństwu. Była to zgrabna gimnazjastka, która, spodziewając się najwidoźniej, że nadjeżdżający rowerzysta — zatrzyma się przedzie, aby ją przepuścić — szła środkiem ścieżki. Gdy jednak, mijając ją — najechał tak blisko, że byłby ją niechybnie zaważdził pedalem — odepchnęła rower ręką tak silnie, że nieustraszone młodzieniec padł w piach, ścinając jednocześnie kolami roweru — z nog energiczna panna. Finałem tej rodzajowej sceny było, że on zebrał się przecież żywo i odjechał, ona zaś wstawszy z trudem, zadumana się smętnie nad strzępami jedwabnych pończoszek — — — poczem kulojąc, bez wdzięku — odeszła.

Alé szczyt zamilowania do sportu wykażal przecież inny poczciwiec, a był najwidoźniej jakimś cieślą, czy stolarzem, bo do roweru przytoczoną miał piłę i to z gatunku największych, skierowaną ostrzem do siebie. Jechał „sobie” środkiem ścieżki, a jego piła zajmowała wolną resztę miejsca na ścieżce. Zeszłam potulnie w piach, nabierając go sówicie w bućki. Gdy zaś „człowiek z piłą” zbliżył się ku mnie, zadowolony, najwidoźniej, ze swej przewagi, rzekłam:

— Panie, czy pan nie widzi tablicy, że tedy jeździć nie wolno?

— A gdzie mam jąchać, kiedy drogi niema?! — odrzyknął z zabójczą logiką argumentacji. Poczem, zatrzymawszy rower,

Sw. Mikołaj w Stow. Polsko-Francuskim w Toruniu

We wtorek 10. 12. odbył się w Stow. Polsko-Francuskim w Toruniu obchód św. Mikołaja, który zgromadził kilkadziesiąt osób. Na obchód ten przybył m. in. jako przedstawiciel rządu francuskiego p. konsul B. Hozakowski z małżonką, prezes p. sędzia Pietrykowski oraz liczni członkowie i sympatycy. Na wstępie prezes Pietrykowski wygłosił po polsku i po francusku krótkie przemówienie, w którym wyraził radość z powodu wytworzenia się w Stowarzyszeniu atmosfery rodzinnej, co w dużym stopniu przyczynia się do rozwoju organizacji. Następnie na salę weszli w towarzystwie „prawdziwego anioła” św. Mikołaj z dużą białą brodą. Za nim zaś przyszedł również „djabiel”, który przyniósł olbrzymią ilość prezentów. Prezentki te rozdano obecnym na sali uczestnikom obchodu.

W drugiej części obchodu odbyła się skromna herbatka w czasie której korzystano z obficie zaopatrzonego w różne smakołyki bufetu. Należy zaznaczyć, że urządzeniem go zajęły się bezinteresownie panie Adamska, Haskowa i Vetterówna, które też pełniły rolę gospodyń. Obchód w miłym nastroju przeciągnął się do późnych godzin wieczorowych.

swiecie

— **Obchód św. Mikołaja** urządziła mieszcowa Rodzina Urzędnicza wspólnie z Związkiem Pracy Obywatelskiej Kobiet. Obdarzono około 230 dzieci podarkami.

— **Poświęcenie sztandaru** Związku Strzeleckiego, oddziału powiatowego, powiatu świeckiego, odbędzie się, jak nas informują, w niedzielę, 29 bm.

— **Zw. Zawodowy Pracowników Samorządu Terytorjalnego w Świeciu** pracuje. Zorganizowano kurs naturalny a obecnie przygotowuje zarząd oddziału kurs stenografii, kurs który odbędzie się pod kierownictwem fachowca, nauczyciela szkoły handlowej z Grudziądza.

— **Pogrzeb śp. ks. kanonika dr. Zenona Włoszczyńskiego** w Lubiszewie odbył się przy tłumnym udziale wiernych. Konkord żałobny prowadził J. E. ks. biskup sufragana Dominik w otoczeniu licznych duchowieństwa.

Giełdy

NOTOWANIA GIEŁDY WARSZAWSKIEJ z dnia 12 grudnia 1935 r.

Dewizy
Belgia 89,90, 89,98, 89,02; Berlin 212,45, 213,98, 212,98; Holandia 359,00, 359,72, 358,28; Londyn 26,12, 26,10, 26,05; Nowy Jork 5,29 1/2, 5,31, 5,28 1/2; Nowy Jork kabel 5,20 1/2, 5,21 1/2, 5,23 1/2; Oslo 131,15, 130,46, 130,82; Paryż 35,81, 35,98, 34,94; Praga 21,98, 22,04, 21,94; Sztokholm 134,65, 134,98, 134,32; Sawajcaria 171,00, 172,24, 171,58; Hiszpania 72,60, 72,76, 72,48.
Tendencja: niejednolita.

Akce
Bank Polski 96; Warszawski Cukier 33,50—33; Lipop 7,50; Ostrowiec 19,25—19,00; Starachowice 31,00.
Tendencja: przeważnie utrzymana.

Papiery wartościowe
Budowlana 40—40,25; Konwersyjna 64; 6 proc. dolarowa 79,25—79,50; premjowa dolarowa 52,90—53; stabilizacja 62,38, 64,13, 64,50, 64,75 (dwa ostat. drobne); 4 i pół proc. ziemska 48—47,25; 6 proc. Warszawa za 1933 r. 54—54,88; 5 proc. Kalisz za 1933 r. 41,75; 5 proc. Łódź, nowe — 50; 5 proc. Radomia za 1933 r. 28,50.
Tendencja dla pożyczek i dla listów moneńskich.

powiedział:

— Do mnie pretensja, że tu jadę, a czy miasto dba choć trochę o wygodę ludzi? — Czy się to godzi, żeby tyli czas nie było tu drogi?! — A czy dla rowerzystów robi się choć co? Przecież dla rowerów powinna być przy chodniku jaka gładza ścieżka. A tu nic. Albo kocich łbów nawał, że człowiek ledwo duszy nie wytrzesiel — — — Poczem zakląwszy dosadnie — odjechał.

Od trzech tygodni u wylotu Kraszewskiego i Bema robi się tor saneczkowy. Bywały już dni, w które pracowało tutaj, przesypany piasek z jednego miejsca w drugie, po 22 osoby (biorące 30 groszy za godzinę). Jakim okiem patrzy na to mieszkający Kraszewskiego — nie ośmielił się zacytować. — — — Jeśli jednak nie można w najbliższym czasie przystąpić do uporządkowania tej ulicy — to aby uniknąć zbędnych rozgoryczeń — niech przynajmniej ludzie, zajęci luksusowym torem saneczkowym — poprawią zniszczoną ścieżkę na Kraszewskiego. Wystarczy na to dzień pracy, dwu ludzi i trochę cegły z rozbierek. — — —

Byłoby wazakże niesprawiedliwością, odsądzać Zarząd Miejski od troski o jego rozwój i od zasług, jakie niewątpliwie potoczył przy upiększaniu miasta. Mało jest bowiem w Polsce ulic tak pięknych i tak estetycznie pomyślanych, jak Bydgoska i cała, otwierająca się coraz bardziej z pod róbót perspektywa na most od strony Alei 700-lecia.

Alé są to ciasteczka o wyszukany smaku, a tymczasem Kraszewskiego potrzebuje koniecznie chleba powszedniego, jakim jest światło wieczorem i twardy grunt pod nogami. — — —

Merja Neymanowa.

Dzięk

w Toruniu

Piątek
13
grudniaKALENDARZYK RZYM-KAT.
Piątek: Łucji — Sobota: SpirydjonaPRZEWIDYWANY PRZEBIEG POGODY
w dniu 13 bm.

Przeważnie pochmurno i mgliście, gdzie-
niegdzie możliwy drobny opad śnieżny, głów-
nie jednak na południu kraju. Lekki mroz.
W górach umiarkowany. Słabnące wiatry z
kierunków wschodnich.

DZUR APTEK

— Dziś i jutro dzurują w śródmieściu: Apteka
pod Orlem, Rynek Staromiejski; na Bydgoskim
przedmieściu: Apteka św. Anny, ul. Mickiewicza 98
(od godz. 22 do rana); na Mokrem: Apteka pod Łu-
biedziem, ul. Kościuszki (od godz. 23 do rana).

TEATR ZIEMI POMORSKIEJ

— Dziś o godz. 18 — „Pan Benet” i „Warszaw-
wianka” (przedstawienie dla młodzieży szkolnej).
— Jutro o godz. 16 — „Królewna Śnieżka i sied-
miu karłów”.
— Jutro o godz. 20 — „Pan Benet” i „Warszaw-
wianka”.

REPERTUAR KIN

MARS: „Tajemnicza dama”.
LIRA: „Burza nad Andami”.
ARJA: „Wiktor czy Wiktorja” i „Don Juan” (dziś
ostatni raz).
CORSO: „Azef” i „Syn King-Konga”.

ZEBANIA

— Jutro — zebranie „Ogniska” Podhalan w To-
runiu.
— Jutro o godz. 19 w lokalu przy ul. Łaziennej 2
— miesięczne zebranie Związku Marynarzy Rezer-
wy.
— Jutro o godz. 19 w kawiarni „Italja” — walne
zebranie Klubu Szachistów w Toruniu.

ODCZYTY

— Dziś o godz. 20 w wielkiej sali Dworu Artu-
sa — ks. prałat dr. Kirsteln z Pelplina wygłosi od-
czyt p. t. „Dziecko a Kościół”.
— Jutro o godz. 17 w lokalu Pomorskiego Towar-
zystwa Opieki nad Dziećmi przy Posie Staromiejs-
kiej 28 (na I piętrze) — p. Wanda Szumanówna
z Poznania wygłosi referat p. t. „System umiesz-
czania sierot w rodzinie”.
— Jutro o godz. 20 w Domu Społecznym przy ul.
Mickiewicza 2-4 — p. komandor Jerzy Kłossowski
wygłosi odczyt p. t. „Istota i znaczenie polityki mor-
skiej w życiu narodów”.

POKAZY

— Dziś o godz. 17 w lokalu Związku Pań Do-
mu przy ul. Krzyżackiej 5 (I piętro) — pokaz ku-
linarny (przyrządzania ryb).

SPORT

— Jutro o godz. 17 w hali gimnastycznej przy
ul. Krasieńskiego — pierwszy dzień mistrzostw To-
runia w ping-pongu.
— Jutro o godz. 20 w hali powystawowej w par-
ku — ogólnopomorskie eliminacyjne zawody bok-
serskie.

WYSTAWY

— Codziennie w salach hotelu „Polonia” przy
placu Teatralnym — Stala Wystawa Sztuki (wstęp
bezpłatny). — Nowa zmlana eksponatów.
— Dziś i dni następane (do 15 grudnia włącznie)
w Dworze Artusa (na I piętrze) — wystawa prac
członków Związku Strzeleckiego.

Informator
dla przyjezdnych

w Toruniu

Polecamy restauracje i kawiarnie

Dwór Artusa, tel. 19-62. Restauracja o naj-
wykwintniejszej kuchni na Pomorzu pod
kierownictwem znakomitych kuchmistrzów
wydaje na miejscu i do domu znakomite
potrawy na wesela, rauty, przyjęcia.
Smaczne i obfite obiady i kolacje. Sala
pięknie odrestaurowana na zebrania,
bale i zjazdy. W obiedzie i kolacji, wiecz-
orem dancing towarzyski. Ceny przy-
stępne.

Restauracja „Do Gracjana”, ul. Szczytna róg
Szerokiej, tel. 19-96. Polecane zdrowe domo-
we śniadania, obiady, kolacje znane ze
swej dobroci. Fachowo pielęgnowane pi-
wa, ekora i rzetelna obsługa, ceny niskie.
Nowocześnie urządzone lokale.

„Esplanada”, telefon 1322. Najwykwint-
niejszy lokal w miejscu, kawiarnia, re-
stauracja, jedyny bezkonkurencyjny cje-
nisty ogród, wydaje śniadania, obiady,
kolacje na czystym maśle w domu i po-
za domem. Przyjmuje zamówienia na
najwykwintniejsze potrawy po niskich
cenach. Koncerty codziennie od godziny
20-tej. W niedzielę i święta koncert w
ogrodzie od godz. 17. Lokal czynny
codziennie od rana.

„Trzy Korony” — hotel, restauracja, dan-
cing, Rynek Staromiejski 21, tel. 1657.
Hotel całkowicie odremontowany, poko-
je po cenach przystępnych, restauracja
— bar, wydaje smaczne obiady, kolacje.
Wieczorem dancing towarzyski przy
dźwiękach znakomitej orkiestry Dargla.
Lokal otwarty do rana. Dla towarzyszy
polecam sale na zabawy i zebrania.

„Pod Orlem”, Mostowa 17, Tel. 2046. Kaba-
ret — dancing. Najwytworniejszy lokal
nocny w śródmieściu. Atrakcje artystycz-
ne sił krajowych i zagranicznych. Dan-
cing towarzyski. — Do całości przycy-
wiera pierwszorzędna orkiestra p. Theinera.
Wykwitna kuchnia — dobrze pielę-
gowane napoje. Jedyny w Toruniu „Cock-
tail Bar”. — W niedzielę i święta Five
o'clock. — Występy artystów. — Dancing.
Lokal otwarty codziennie do godz. 5-ej
rano. 10562

Najlepsza okazja Kupna:

Schwengrub-Radio, Łazienka 17, tel. 1665.
Radjoodbiorniki, głośniki nowoczesnych
typów, oszczędnościowe żarówki po re-
welacyjnych cenach. Przyjmujemy asygnaty

Najstarszy i pierwszy Polski Zakład Op-
tyczny, Franciszek Seidler, Toruń. Optyk

i bandażyści, obok poczty, Staromiejski
Rynek 16 telefon 1574. Dostawa dla kas
chorych klinik ocznych i dla wojska.

Z miasta

— Przy wystawie robót ręcznych kaszub-
skich otwarto wystawę kilimów gliniańskich
w salach „Artusa”, I piętro, do dnia 22 gru-
dnia br. Oglądać można najnowsze wzory
komponowane przez wybitnych art. malar-
zy. (11257)

— Ofiara urzędników Starostwa Krajowe-
go dla ubogich. Urzędnicy Starostwa Kra-
jowego Pomorskiego w Toruniu złożyli w
administracji naszego „Dnia Pomorskiego”
dla najbiedniejszych na gwiazdkę 10,50 zł.

— Miesięczne zebranie Związku Maryna-
rzy Rezerwy odbędzie się w sobotę, 14 bm.,
o godz. 19 w lokalu Związku przy ul. Ła-
ziennej 2 (tel. 1324). Na porządku obrad szereg
bardzo ważnych spraw organizacyjnych.

— Dużo dymu, mało ognia. Wczoraj oko-
ło godz. 14 ulicę Szeroką i część Staro-
go Rynku przysłoniły duże kłęby dymu. Wszczę-
to alarm; — przybyła straż pożarna, a po
niej policja w sile 8 ludzi. W ciągu kilku
minut ulicę Szeroką zaległy tuman — ogólnie
przypuszczano, że wybuchł gdzieś po-
ważniejszy pożar.

Tymczasem okazało się, że przy ul. Szer-
okiej w domu nr. 18, w którym znajduje
się restauracja firmy Kantorowicz, zapaliły
się tylko sadze w kominie i one to spowodowa-
ły zadymienie ulicy. Straż pożarna natu-
ralnie w krótkim czasie zażegnała niebez-
pieczeństwo pożaru.

Z URZĘDU STANU CYWILNEGO

We środę, 11 bm. w Urzędzie Stanu Cywilnego
w Toruniu zanotowano następujące:
Zmiany urzędnicze ubezpieczeniowy Zygmun-
t Wojewódzki, Danielewski 4, lat 44; Teresa Kal-
szewska, Cmentarna 36, 3 dni; Stefanja Norowska,
Kościełki 5, 2 lat; Jan Lubanski, Chelmska, 2 ty-
godnie; Janina Tłałka, Końcowa 1, 1 rok.
Urodzeń i ślubów nie zawarto.

NABRZEŻE

W ciągu środy, 11 bm. na nabrzeżu toruńskim
wyładowano dla Torunia 1 wagon węgla. Przeła-
dowano na berlinki: 1 wagon mąki. Naładunku nie
było.

W tym samym dniu przepłynęły przez Toruń na-
stępujące statki: Tczew—Warszawa „Kra-
kusz”; Warszawa—Gdańsk „Kra-
kusz”; Warszawa—Gdańsk „Kra-
kusz”; Gdynia—Toruń „Gdańsk”; Wanda 1
i 3 berlinki; ze zbożem i mąką; Toruń—Wrocław
„Wanda II”; 1 i 1 próżna berlinka; Warszawa—To-
ruń „Nadzieja” bez holunku; Gdańsk—Toruń „Ura-
nus” i 1 berlinka z towarami zbiorowymi.

Rozdanie nagród Rządu Francu-
skiego w Stow. Polsko-Francusk.

Dorocznym zwyczajem w sobotę dnia 14
bm. odbędzie się o godz. 20 w auli Szkoły
Powszechnej w Toruniu uroczystość rozda-
nia nagród, ofiarowanych przez Rząd Fran-
cuskim dla najlepszych uczestników zeszło-
rocznych kursów francuskich.

Na uroczystość tę przybędą do Torunia
konsul francuski z Gdyni p. Gauthier i prof.
matematyki przy Liceum francuskim w
Warszawie p. Dravet, który wygłosi po
francusku odczyt na temat „Les Mathéma-
tiques dans la Littérature française”.

Komitec organizacyjny uroczystości z
kierownikiem kursów p. Pyszowskiem na
czele oczekuje, że podobnie jak w latach
ubiegłych tak i obecnie na uroczystość tę
przybędą licznie nie tylko uczestnicy kursów
francuskich i członkowie Stow. Polsko-Fra-
ncuskiego w komplecie, ale także wszyscy
toruńscy sympatycy naszej sojusznicy
Francji, tembardziej, że wstęp na salę jest
zupełnie bezpłatny.

Gwiazdkowy kiermasz
harcerek

W dniach od niedzieli 15 bm. do niedzie-
li 22 bm. włącznie w godzinach od 11—19
harcerki Hufca Toruńskiego organizują w
Domu Społecznym (pokój 102) kiermasz
gwiazdkowy, na którym sprzedawane będą
ozdoby choinkowe, oraz roboty ręczne, na-
dające się na miłe podarki.

Zapraszamy wszystkich sympatyków har-
cerstwa do zwiedzenia kiermaszu.

Na białym czworoboku

ARJA — „DON JUAN” I „WIKTOR
CZY WIKTORJA”.

Kino „Arja” rozbrzmiewa salwami śmie-
chu. Wywołuje je „Wiktor”, a raczej „Wik-
torja”, jak kto woli. — Kobieta, która świę-
ci triumfy na deskach wielkich stołecznych
kabaretów jako... mężczyzna. Śmieszne pe-
rypecje „Wiktorji” i jej towarzysza odtwa-
rza grono sympatycznych artystów wiedeń-
skich z Renatą Müller i Thimigiem na czele.
Śpiewany dyalekt wiedeński niemało przy-
czynia się do powodzenia, jakim cieszy się
świątyni film.

Drugi obraz „Don Juan” może pochwalić
się niezwykle dobrze opracowanym, warto-
ściowym scenariuszem i... pięknymi kobie-
tami. Poza to odnawiamy dzięki temu fil-
mowi znajomość z dawno niewidzianym,
prawie już zapomnianym, a świetnym kie-
dys Douglasem Fairbanksem, dobrym zresz-
tą i w tym obrazie.

Oba filmy mają zapewnione powodzenie.
(ae)

8 Batalion Saperów dzieciom

Wzorem lat ubiegłych 8 Batalion zgotowa-
wał w niedzielę 8 bm. miłą niespodziankę
dzieciom, urządzając dla nich tradycyjną
zabawę — przedstawienie — „Mikołajki”.

W salach bataljonowego Kasyna Oficer-
skiego zebrało się przeszło 100 dzieci ofi-
cerów i podoficerów bataljonu.

Na program prócz zabaw dzieciennych,
przygotowanych i umiejętnie prowadzonych
przez panie, złożyły się liczne deklamacje
i pomysłów grupowe tańce, które wykonali
z wielkim wdziękiem młodociani „arty-
ści”.

Na szczególne podkreślenie zasługują
tańce: „polka węgierka” i „kujawiak” od-
tańczone przez uroczę małe kujawianki i
kujawiaków. Wykonawców każdorazowo na-
gradzały rzęsiestymi oklaskami pozostałe
dzieci, którym nie przypadło w udziale wy-
kazać swych młodych talentów oraz rodzi-
ce, którzy przybyli ze swymi dziećmi na
zabawę.

Mówiąc o realizacji tej imprezy nie można
nie podnieść zasługi pań, które nie szczę-
dziły czasu i pracy, by sprawić dzieciom mi-
łą rozrywkę.

Pom. Zw. Właścicieli Statków
Zeglugi Śródlądowej

Na zasadzie postanowienia p. Wojewody
Pomorskiego, w dniu 12 bm. zostało wcią-
gnięte do rejestru Związków Urzędu Woje-
wódzkiego — stowarzyszenie pod nazwą
„Pomorski Związek Właścicieli Statków
Zeglugi Śródlądowej”.

Terenem działalności nowego stowar-
zyszenia jest obszar Województwa Pomor-
skiego, celem zaś ochrona i popieranie in-
teresów członków oraz rozwoju zeglugi
śródlądowej.

Nowy tor saneczkowy w Toruniu

W lasku przy ulicy Bema, tuż za gmachem
Seminarium Męskiego w Toruniu w
miejscu, w którym w latach ubiegłych istniał
przewodniczący tor saneczkowy, obecnie
staraniem Miejskiego Komitetu WF i PW
wybudowany został szeroki tor saneczkowy,
zabezpieczony na końcu odpowiednim
wniesieniem. Zabezpieczenie to usunie nie-
bezpieczeństwo wypadania jeżdżących na
jeźdźni ulicy Bema, co łatwo mogłoby po-
wodować wypadki, zwłaszcza, że przejeżd-
żają tam często samochody i wozy.

Liczni zwolennicy saneczkowania, a
szczególnie młodzież tę nową inwestycję
Miejskiego Komitetu WF i PW niewątpli-
wie powitają z radością.

Ważne dla pobor. rocznika 1915

Rejestr poborowych rocznika 1915 wyło-
żony będzie do wglądu w czasie od 10—24
grudnia br. włącznie w Samodzielnym Re-
feracie Wojskowym Zarządu Miejskiego —
Ratusz, pokój 6 w godzinach urzędowych
(od 10 do 13).

W powyższym terminie każdemu mylnie
pominiętemu w rejestrze jako też każdemu
mylnie do rejestru wciągniętemu, przysłu-
giwać będzie prawo żądania uzupełnienia
lub sprostowania mylnego wpisu, po uprzed-
nim przedłożeniu dowodów.

Pięściarstwo

W sobotę o godz. 20-tej staną do walki
najlepsi pięściarze Pomorza, by stoczyć za-
cięte boje o zaszczytny tytuł reprezentanta
Pomorza. Wszyscy zawodnicy solidnie są
przygotowani do spotkań, by przed komisją
P. O. Z. B. zdać egzamin swej dojrzałości
do walk międzynarodowych. W niedzielę o
godz. 19-tej walczą zwycięzcy poprzedniego
dnia. Zaznaczamy, że Gedanja, Astorja, G.
K. S. i Związek Strzelecki przysyłają swoje
najlepsze składy. Zawody odbędą się w Ha-
li Powystawowej. Przedprzedaż biletów w
firmie „Start”, ul. Szeroka 5. (11279)

Nagrody za gołębie pocztowe
Związku Strzeleckiego

W sobotę, 7 grudnia 1935 r. o godz. 19 w
świetlicy Oddziału II. Specj. Z. S., odbyło
się miesięczne zebranie członków Sekcji
Hodowców Gołębi Pocztowych przy udziale
20 członków. Zebranie zagał kierownik Sek-
cji p. Stempczyński, witając zebranych ha-
słem „Dobry lot”, poczem przystąpił do o-
mówienia spraw wewnętrznych Sekcji, oraz
przeprowadzonych lotów w roku 1935. Sek-
cja osiągnęła w lotach gołębi starych miej-
sowości: Nasielsk, Ostrołęka, Białystok,
Wilno, zdobywając kilka zaszczytnych
miejsc w drugiej grupie lotowej oraz ucze-
stniczyła w locie Rozewie — Toruń z okazji
zakończenia kursu Oficerów Związku Strze-
leckiego w lipcu rb. Loty gołębi młodych
przeprowadzono z miejscowości: Jamielnik,
Działdowo, Ciechanów i Ostrołęka.

Po zakończeniu prac sprawozdawczych
kierownik Sekcji rozdał nagrody niżej wy-
mienionym członkom:

Za loty gołębi starych: 1. nagr. p. Wi-
sniowski Władysław; 2. nagr. p. Rutkowski
Wiktor; 3. nagr. p. Jaśkiewicz Kazimierz.

Za loty gołębi młodych: 1. nagr. p. Ban-
durski Piotr; 2. nagr. p. Stempczyński Igna-
cy; 3. nagr. p. Ciechanowski Eryk; 4. nagr.
p. Kulwicki Bernard, oraz 1. nagr. p. Nor-
kowski Konstanty za zdobyte pierwsze
miejscie z Ciechanowa i Ostrołęki.

Z ramienia Zarządu Oddziału w zastęp-
stwie prezesa obecny był ob. Marjan Stojan-
owski, sekretarz Zarządu, który w kilku
słowach podziękował członkom Sekcji za o-
wocną i karną współpracę dla dobra orga-
nizacji Z. S., życząc dalszej owocnej pracy
i rozwoju na tak ważnym posterunku.

Żelazka elektryczne

wagi 3 i 2,5 kg.

komplet zł 17.50

Grzejniki elektryczne

E. SIWIEC — Toruń

Zeglarska 31.

Za duszę b. Wojewody J. Brejskiego

Wczoraj we czwartek, jako w pierwszą
rocznicę zgonu byłego Wojewody Pomor-
skiego śp. Jana Brejskiego odprawione zo-
stało w kościele Chrystusa Króla na Mo-
krem w Toruniu nabożeństwo żałobne za
spokój duszy Zmarłego.

Oprócz rodziny i przedstawicieli miej-
scowego społeczeństwa obecnego Pana Wo-
jewodę Pomorskiego Stefana Kirtiklisa re-
prezentował p. Zygmunt Szczepański, na-
czelnik wydziału społeczno-politycznego w
Urzędzie Wojewódzkim.

„Gwiazdka” już blisko

Już tylko 12 dni dzieli nas od najpięk-
niejszego ze świąt — Bożego Narodzenia.
Dlatego też przygotowania do „gwiazdki”
stają się wszędzie coraz więcej gorączko-
we.

Kupcy starają się możliwie najgustow-
niej i najefektywniej udekorować okna wy-
stawowe, by w ten sposób zainteresować
klientelę.

Na ulicach jest już znacznie większy
ruch — rozpoczął się okres przedświątecz-
ny. A już najlepszym dowodem, że lada
dzień będziemy mieli gwiazdkę, są choinki,
które wczoraj poraz pierwszy zaczęto sprze-
dawać przy Łuku Cezara, koło poczty na
Rynku Staromiejskim i na Nowym Rynku.
za drzewka płacono, zależnie od ich wyso-
kości i piękności — od 1,50 do 8 zł.

Obowiązujące ceny mięsa i wedlin

We środę, 11 grudnia Zarząd Miejski
zwołał na konferencję przedstawicieli to-
ruńskiego Cechu Rzeźnicko-Wędliniarskie-
go, celem ustalenia ceny mięsa i jego prze-
tworów.

Po przeprowadzeniu kalkulacji ustalono
następujące ceny, obowiązujące na terenie
m. Torunia od dnia dzisiejszego 13 grudnia,
mianowicie: słonina 1,60 zł (poprzednio 1,90),
sadio 1,80 zł (2,00); łeb 40 groszy (50); noga
gruba 1 zł (1,20), stópki 30 groszy (50); kot-
let 1,40 zł (1,70); karkówka 1,40 (1,60); bo-
czek 1,30 (1,60); szynka 1,60 (1,60).

Cena wołowiny i cielęciny bez zmian.

Wyroby mięsne: królewiecka 2 zł (2,20),
wątrobianka I gat. 2 zł (2,40), II gat. 1,40
(1,60), III gat. 80 groszy (90), salceson 80 gr.
do 2 zł (bez zmiany); kaszanka 60 gr do 1 zł
(bez zmiany); ozorowa 2 zł (2,20).

Radny endecki radjopajęczarzem

Wśród jeden z policjantów spisał pro-
tokół przeciwko radnemu miejskiemu z O-
bozu Obrony Samorządu i właścicielowi
składu starzyzny przy ul. Kopernika 30, p.
Józefowi Augustyniakowi, który przyjął w
komis na dalszą sprzedaż 4-lampowy od-
biornik radjowy i używał aparatu bez ze-
zwolenia Dyrekcji Poczty.

W sprawie tej policja skierowała do Sta-
rostwa Grodzkiego wniosek o ukaranie ra-
dnego endeckiego za radjopajęczarstwo.

Z Teatru Ziemi Pomorskiej

UWAŻAJCIE GRZEZNE DZIECI!

Dyrekcja Teatru, pragnąc, by wszystkie
dzieci toruńskie mogły obejrzeć piękną
baśń fantastyczną, pt. „Królewna Śnieżka i
siedmiu karłów”, daje ją jutro w sobotę o
godz. 16 i w niedzielę 15 bm. o godz. 12 po
cenach najniższych od gr. 20 do 50.

Kto wcześniej kupi bilet w Tow. Krajo-
znawczym w ratuszu, ten dostanie lepsze
miejscie.

„PAN BENET” I „WARSZAWIANKA”
dla Czytelników „Dnia Pomorskiego”
po 25 groszy.

Chcąc umożliwić jak najszerszym war-
stwowo obejrzeć tych dwóch arcydzieł pol-
skiej literatury, Dyrekcja Teatru daje w so-
botę i w niedzielę o godz. 20 przedstawienia
dla Czytelników naszego pisma, którzy za
okazaniem załączonego kuponu, nabywać
mogą bilety po cenach najniższych od gr. 25
do 1,35.

KUPON

„Dnia Pomorskiego”

do TEATRU ZIEMI POMORSKIEJ

na przedstawienie

„Pan Benet” i „Warszawianka”

W sobotę, dnia 14 grudnia i

w niedzielę, dnia 15 grudnia 1935 r.

Jednocześnie przedstawienia przeznaczone

na budowę Muzeum Ziemi Pomorskiej.

Ceny miejsc od gr. 25 do zł. 2,10.

Ważny na trzy osoby.

„ROZKOSZNA DZIEWCZYNA”
w niedzielę popołudniu.

Ponieważ sala teatru podczas przedsta-
wienia tej komedii muzycznej w ubiegłą
niedzielę, została wypełniona po brzegi i
wiele osób odeszło od kasy, wskutek braku
biletów Teatr wystawia ją raz jeszcze
w niedzielę o godz. 16 po cenach od gr. 25 do
zł. 1,35.

Subtelny, niewidocznie przylegający, nadający cerze ton właściwej karnacji, nieszkodliwy, roślinny, z częstoczek cebulki lilji białej puder

ABARID

stanowi nieodzowny i niczem niezastąpiony środek upiększania cery w sposób prawdziwie dystyngowany.

PERFECTION

Radjo-odbiorniki na rok 1936
 Philips, Elektrik, Telefunken, Metawis, Państwowe Zakłady Radjotechniczne
 ukazały się w sprzedaży na dogodnych warunkach spłaty. Raty od zł 18,00 miesięcznie.
 Radjo-odbiorniki Państw. Zakł. Radjotechn. specjalnie czysto i Obliż. 6 proc. Poż. Narod.
 w firmie **B. Wojewski** Wejherowa, Sobieskiego 2. Tel. 237
 Gdynia, Starowiejska 26

Kto szuka podarku gwiazdkowego
 Niech spieszy do **Kałamajskiego!**
 Najtaniej: Pończochy — Rękawiczki — Trykoty — Bielizna — Gorsety — Zemperki — Szale — Berety — Chustki do nosa — Torebki — Szelki — Robótka i inne podarki gwiazdkowe.
 10977

Szanowną Publiczność miasta Torunia i okolicy zawiadamiam uprzejmie, że z dniem 14 bm. otwieram przy

ul. Chełmińskiej 5 w Toruniu
 pierwszorzędnny zakład optyczny

Zadaniem moim będzie zadowolenie najbardziej wymagających Szanownych Klientów.
 Posiadając nowoczesnie urządzone warsztaty optyczne, będę w możności wykonywać wszelkie prace w zakresie optyki.
 Równocześnie polecam w wielkim wyborze szkła do okularów wszelkiego rodzaju, oprawki do binokli i okularów, barometry, termometry, lornetki i t. p. artykuły, dając dobry towar za przystępną cenę.
 Prosząc o łaskawą pomoc mego młodego przedsiębiorstwa, posostaję

z poważaniem
Marjan Grodzki, optyk
 Wielki wybór artykułów (bielizny) 11215

KAISER'S KAFFEE-G.M.B.H.
 WŁASNA WIELKA PALARNIA KAWY GDAŃSK-WRZESZCZ 11253

NA GWIAZDKĘ
 KAISER'A KAWA ŚWIĄTECZNA
 MARCYPANY — ARTYKUŁY GWIAZDKOWE
 WSZELKIE ARTYKUŁY DO PIECZENIA
 CZEKOLADY, PRALINKI, KARMEŁKI
 ZKAKOMITE WINA Z WŁASNYCH BEZPOŚREDNICH IMPORTOW

ROZNE
Kieszonkowe
 maszynki do liczenia po zł 6.— **SKORA I S-KA** Poznań. Aleje Marcinkowskie 20 23. 11055

Pokój
 umeblowany z utrzymaniem u samotnej osoby do wynajęcia. Gdańsk, Schild 12. Borowiczowa. 11254

Poszukuje się
 2-ech praktykantów biurowych w wieku do 23-ech lat z niższą Szkołą Handlową, z dobrej rodziny i referencjami wiarygodnych osób. Zgłoszenia ze świadectwami w Morskiem Oku, Gdynia, codziennie od godz. 11—13-tej. 11258

Na gwiazdkę
 ładny pleszek (pinzer) na sprzedaż. Wiadomość: Grudziądz. Sienkiewicza 9, m. 8. 11236

TORUN
Skórki
Lisy-Zające-Tchórze i t. d.
 kupujemy
 Warszawski Skład Futur.
 Toruń, Szeroka 7. 10439

Przeciwmarszczkowe kremy
Drogerja pod łabędziem
 Toruń, Szeroka 26/28. 10317

Pianino
 zagraniczne krzyżowe, maszynę do szycia Singer gasinetową, lampę kwarcową, rower. sprzeda tania Okazja Toruń, św. Ducha 18. 11022

Znacznie
 znizone ceny na praktyczne podarki gwiazdkowe
PULOWERY ręczne roboty **POŃCZOCHY-BIELIZNA** i różne drobniaki
R. DALKOWSKI
TORUN, SZEROKA 25. 11101

Świece
 choinkowe paczka zł 0.28

Świece
 iskrowe paczka 10 sztuk zł 0.10

Lameta
 paczka zł 0.05

Kule
 choinkowe 12 sztuk od zł 0.45

Nafta
 silnopłomienna 1 ltr. zł 0.42

Mydło
 ziarniste II. gatunek zł 0.38
 I. gatunek zł 0.45 za 1/2 kg.

Perfumy
 kasetki w największym wyborze 10999

kupujesz najkorzystniej w
Hurtowni
Jan Kapczyński
 Toruń — Brodnica
 Szeroka 35. Hallera 7.

Ja wiem co pan szuka?
Fabrykę krawatów
 słyszał, że nadeszły najnowsze desena. Przekonał się nie obowiązując kupna Ceny bardzo niskie. św. Jankuba 16. 10163

Okazja!
 Materiały na ubrania męskie, szerokość 160 cm. tylko 16.50 za metr.
DOM KONFEKCYJNY
Z. ORCHOLSKI
 Toruń, Szeroka 11. (10915)

Zagubiony
 dowód osobisty wydany przez magistrat m. Warszawy na nazwisko Szadurska Marja. unieważnia się.
 (11188)

V. Km. 1811/35.
OBWIESZCZENIE O LICYTACJI RUCHOMOŚCI
 Komornik Sądu Grodzkiego w Toruniu, rewiru V-go Piotr Stefaniak, mający kancelarię w Toruniu, ul. Kopernika 14, na podstawie art. 602 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 17 grudnia 1935 r. o godz. 9-tej w Toruniu, ul. Żółtkiewskiego 20-22, odbędzie się licytacja ruchomości, składających się: z 2 filtrów, 1 wagi analitycznej, 1 pompy do kwasu „Ervo“, 1 maszyny do pisania „Underwood“, różnych motorów elektrycznych, pasów skórzanych, 1 samochodu marki „Ford“, 1 maszyny kompletnej do siarczkowania „Barad“, 1 maszyny „Szarpacz“, regarów, różnych narzędzi do maszyn, i do samochodu, pompy ręcznej, 31 balonów z kwasem solnym, 7 balonów szklanych w koszach z kwasem, 22 bebnów siarczku sodu, 2 beczki chloru, 1 wagi decymalnej z ciężarkami, 3 skrzyń z siarczkiem amonu, 2 skrzyń z solą glauberską, 1 rolki blachy, 8 rur ołowianych, 1 beczki ołowianej, 1 ogrzewacza ołowianych, 2 piecyków żelaznych, 4 opon od samochodu, 2 beczki większych siarczku węgla, 1 maszyny polofanowej, 3 imadeł z warsztatami, 1 kuźni polowej, 1 wiertarki, 1 biurka szafkowego, 1 biurka zwykłego z szufladami oraz wielu innych przedmiotów.
 Cena szacunkowa podana będzie przy licytacji. Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.
 (—) Piotr Stefaniak, komornik Sądu Grodzkiego w Toruniu, rewiru V.

III. C. 464/35. 11163
PUBLICZNE DORECZENIE.
 W sprawie Gertrudy Brodnickiej, zamieszkałej przedtem w Grudziądzu, ul. Ogrodowa 37, obecnie nieznanego miejsca pobytu, powódki, przeciw
 1) Firmie Lendner i Syn w Katowicach, ul. Batorego 4, zast. przez adw. dr. Wronę w Chełmnie;
 2) Firmie Hadroga w Bydgoszczy, zast. przez adwokata Siodę w Bydgoszczy oraz subst. adw. dr. Wronę w Chełmnie;
 3) Firmie A. Klausius w Poznaniu, zast. przez adw. dr. Wronę w Chełmnie,
 wzywa się powódkę Gertrudę Brodnicką do ustnej rozprawy spornej przed Sądem Grodzkim w Chełmnie, pokój L. 21, na termin w dniu 12 lutego 1936 r. przedpołudniem o godz. 10.
 W celu publicznego doręczenia ogłasza się niniejsze wezwanie na termin.
 Chełmno, dnia 14 listopada 1935 r.
Sąd Grodzki.
 Zlecenie Nr. 1351/IX.

ZAPOWIEDZ.
 Podaje się do ogólnej wiadomości, że nieznanaty Józef Podsiadły, kupiec, zamieszkały w Gdyni przy ulicy Moraskiej nr. 4a, syn Błażeja Podsiadłego, rolnika i jego żony Marjanny z domu Kulawiakówny, zamieszkałych w Klocku, powiatu sieradzkiego; 2) niezamężna Marja Ratajczakówna, gospodyni, zamieszkała w Sopotach, Schulstrasse nr. 33, córka Stanisława Ratajczaka, robotnika, zmarłego i ostatnio zamieszkałego w Czarnkowie i jego żony Apolonji z domu Pleske, zamieszkałej w Czarnkowie, chcą zawrzeć związek małżeński.
 Obwieszczenie zapowiedzi nastąpić winno w Gdyni i w „Gazecie Gdańskiej”.
 Gdynia, dnia 10 grudnia 1935 r. 11257
Urządnik stanu cywilnego:
 (—) Reinhardt.

Zakład optyczny
Oskar Meyer wiat.
 Instytutka Zeller
 zał. 1890 Bydgoszcz, ul. Gdańska nr. 21. tel. 13-89
Sumienne wykonanie wszystkich okularów.
 Fachowa i rzetelna obsługa. 8494

Do akt Km. Nr. 456/34. 11250
OBWIESZCZENIE.
 Komornik Sądu Grodzkiego w Chełmży, Franciszek Gramowski, urzędujący w m. Chełmży przy ul. Dworcowej nr. 8, obwieszcza, że na dzień 14 stycznia 1936 r. o godz. 9-tej został wyznaczony opis nieruchomości majątku Brachnówko, tom I, karta 1, własność Leona Schedlina-Czarlińskiego w Brachnówku pow. Toruń, położonego w Brachnówku, pow. Toruń.
 W związku z powyższym, na zasadzie § 2 art. 668 k. p. c. wzywa się wszystkie osoby, aby przed ukończeniem opisu zgłosiły swoje prawa do pomiennej nieruchomości lub jej przynależności.
 (—) Gramowski, komornik Sądu Grodzkiego.

Najlepsze maszyny do szycia stale na składzie i na dogodnych warunkach spłaty
 nabyć możecie w firmie
B. Wojewski Wejherowa, Sobieskiego 2 Gdynia, Starowiejska 26.

Do akt Nr. IV Km. 1739/35, 1655/35, 1368/35, 1825/35, 1545/35. 11261

OBWIESZCZENIE.
 Komornik Sądu Grodzkiego w Gdyni, rew. IV, zamieszkały w Gdyni, na zasadzie art. 602 k. p. c. ogłasza, że w dniu 14 grudnia 1935 r. o godz. 10 w Gdyni (zbiórka kupców przy ul. Portowej przed dębem) odbędzie się publiczna licytacja ruchomości, a mianowicie: 1 maszyna do pisania ze stołkiem, 1 biurko damskie i 10 piasezy męskich zimowych, ogólnej wartości 700 zł.;
 o godz. 11-tej w Gdyni (zbiórka kupców przy ul. Świętojańskiej przed kościołem): 1 krzesło na bieżunach, wartości 30 zł.;
 o godz. 11,30 w Gdyni przy ul. Świętojańskiej 61: 1 stół, 2 fotele, 1 kanapa i 1 kilim, wartości 200 zł.
 Dnia 17 grudnia br. o godz. 14-tej w Orłowie (zbiórka kupców obok poczty): 1 leżanka, 1 stół dębowy z nakryciem, 1 stół mniejszy i 1 akwarjum, oszacowane na łączną sumę 130 zł., które można oglądać w dniu licytacji w miejscu sprzedaży, w czasie wyżej oznaczonym.
 Gdynia, dnia 11 grudnia 1935 r.
Komornik:
 (—) K. Błaszkiwicz.

OGŁOSZENIE LICYTACJI.
 Dnia 20 grudnia 1935 r. o godz. 11 odbędzie się w Inspektoracie Straży Granicznej w Kościelczynie przy ul. Strzeleckiej nr. 2 — sprzedaż licytacyjna najwięcej dającym za gotówkę; 2 siodła kompletne kawalerskich oraz 4 uzdeczek. 11259

OGŁOSZENIA:
 wiersz milimetrowy na stronie 7-lamowej . . . . . 0.20 zł
 w tekście na pierwszej stronie . . . . . 1.00 zł
 w tekście na drugiej i trzeciej stronie . . . . . 0.80 zł
 w tekście na dalszych stronach . . . . . 0.50 zł
 Drobne za słowo 15 gr. Pierwsze słowo i wyrazy tłustym drukiem liczymy podwójnie.
 Za ogłoszenia sądowe i urzędowe w drobnym składzie 25% drożej.
 Dla poszukujących pracy i nekrologi 25% zniżki.
 Komunikaty 50 gr za wiersz.
 Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeż. miejsca 20% nadwyżki.
 W W. M. Gdańsku cenami ogłoszeniowymi jest identyczny z cenami dla Polaków, a tem jednak, że rachunki mogą być regulowane w złotych gdańskich na podstawie notowań Giełdy Gdańskiej z dnia poprzedzającego dzień wpłaty.

Redaktor odpowiedzialny za sprawę W. M. Gdańska: Wilhelm Grimsman, Gdańsk, Kassubischer Markt 21, l. p. — Redaktor odpowiedzialny na Bydgoszcz: Wacław Górnicki, Bydgoszcz, ul. Marsz. Focha 12. — Redaktor odpowiedzialny na Gdynię: Józef Dobrowiański, Gdynia, ul. Kujawska. — Redaktor odpowiedzialny na Wejherowo: Tadeusz Gierut, Wejherowo, ul. Sobieskiego 18 a. — Redaktor odpowiedzialny na Grudziądź: Leon Formalski, Grudziądź, Plac 23 Stycznia 17, l. — Redaktor odpowiedzialny na Tczew: Kazimierz Kretowicz, Tczew, Kościuszki 1. —
 Wydawca: Pomorska Spółdzielnia Wydawnicza w Toruniu. Za ogłoszenia odpowiada Administracja. Członkami Pomorskiej Drukarńi Koniecznej S. A. w Toruniu.

ABONAMENT MIESIĘCZNY WYNOŚI:
 W ekspedycji miejscowych agencji . . . . . 2.50 zł
 Z odnośnikiem do domu . . . . . 2.80 zł
 Przez pocztę z odnośnikiem do domu . . . . . 2.80 zł
 Pod opaskę . . . . . 4.50 zł
 W Gdańsku przez pocztę . . . . . 2.32 gd; przez gońca . . . . . 2.00 gd
 z odnośnikiem w administracji wprost . . . . . 1.75 gd
 Zagranicą . . . . . 4.00 gd
 W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą (np. przeszkody w zakładzie, strajki) Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pisma.

Redaktor odpowiedzialny:
 Witold Męśnicki, Toruń, ul. Mickiewicza 34.

U W A G I:
 Ogłoszenia drobne przyjmujemy wyłącznie za gotówkę. Najmniejsza ogłoszenie drobne liczymy za 10 słów. Ogłoszenia drobne przyjmujemy jedynie do 50 słów, powyżej — liczymy według rozmiaru. Zastrzeżeń miejsca dla ogłoszeń drobnych nie przyjmujemy, dla innych tylko wówczas, gdy za takie zastrzeżenie zostanie zapłacone przewidziana w cenniku 20% nadwyżka. Omyłki, które zasadniczo nie zmieniają treści ogłoszenia, nie upoważniają do żądania zwrotu gotówki, ani też nie sobowiązują Administracji do bezpłatnego powtórzenia ogłoszenia. Uzasadnione reklamacje będą uwzględniane o ile zostaną wniesione do dni 8-miu od daty ukazania się ogłoszenia, lub od daty otrzymania rachunku. P. w sądownie śledztwu należności rabat upada. Za terminowy druk i przepisane miejsce ogłoszenia Administracja nie odpowiada.